

32
Pf.

ცისკარი.

1 8 6 8

დ ე ე მ ბ ე რ ი.

წ ე ლ ი წ ა დ ი მ ე თ ო რ მ ე ტ ე.

წოდება თხზულებათა:

- 25-26-
- 1, — რედაქციისაგან განცხადება; 2, — საქართველოს მეფის გიორგი მეათცამეტის ისტორიის შესავალი, ივ. ბერძენოვისა
  - 3, — რამდენიმე სიტყვა მეფის გიორგი მეათცამეტის ძის იოანეს ძის ძის, იოანე გრიგორის ძის გრუზინსკისადმი, პლატონ იოსელიანისა.
  - 4, — ეჟალად რედაქციისაგან.
  - 5, — მოჯადოებული პრინცი. (კომედია) ივ. კერესელიძისა.
  - 6, — შილონის პატმბარი (ლექსი.) ი. კ.
  - 7, — ნუ დაჰკარგავ ძუძლსა გზასა, ნურცა ძუძლსა მეგობარსა. (შეუსრულებელის კომედითგან, ერთი მოქმედება.) ივ. კერესელიძისა.
  - 8, — ლოტო და იმისი მოქმედება ოჯახზე. თავზედისა.

ტ ფ ი ლ ი ს ს.

კერესელიძის ტიპოგრაფიაში.

~~საქართველო~~
რედაქციის აგან.

უკანასკნელ, დეკემბრის თვის, ამ ნომერთან, ეგზანგებთ
«ცისკრის» მკითხველებს, რომელთაც კელი მოწერილი აქუსთ
და ფულიც შემოუტანიათ რედაქციაში 1869 წლისათვის. —
პირველი ნომერი, იანვრის თვისა, რომელშიაც არიან დაბე-
ჭდნილი შემდგომი სტატიები. 1. შერთება საქართველოსი
რუსეთთან (შემდეგ გიორგი მეფის გარდაცვალებისა რის გზით
შეიერთა რუსეთმა საქართველო. ამ საქმეში განსაკუთრებით მოქმედებს
იმპერატორის პავლევი. — ტფილისში კლწების მოსვლა. — ბახს
თავადის მკვლელებისა, საღისისა და ხელისა და გავსუნა ბეტრუნიძისა
კლწებისა. — საქართველოს უწესოებაები. — დროებითი სამეფოებ
გაბლობა დაუთ ბატონის მკვლისაგან. — მეფის ირაკლის მკვლელებ
იმერეთში წასვლა. თ. ლეონიდ ბარათაშვილისა. 2. მოჯადო-
ებული პრინცი. (კომედია.) ივ. კერესელიძისა. 3. სიმართლე
(ლექსი). 4. «დროების» გაზეთი და იმისი სიტყვიერება.
კუდაბშიჯაძისი. 5. წიგნი მოწერილი რედაქტორთან, ნესტან
დარეჯანის გამლლის ასმათისაგან. — ამასთანავე უნდა მოვა-
ხსენოთ მკითხველებს, რომ უ. პლატონ იოსელიანი, ჩუბნში
სასიკადულო ისტორიკოსმა გადმოგეცა ვრცლად
შედგენილი საქართუპლოს მეთაქამმეტის სწოე-
რება, რომელსაც დაებეჭდათ ფებერელის თვთვან. — ცხეც

1869

უნდა გამოუცხადოთ ზოგი ერთთა მწერალთა, რომელნიცა
რა გზენიან თაიანთს შრომას, ჰკონებენ, მიეცემათ ამ
შრომისათჳს ფასი მამინ, როდესაც რომ ჩუპს ჩედაქციას
ამ თორმეტის წლის განშეულობაში, კანონალ ჰქონია, და
გამოუცხადებია კადეც, რომ ჩედაქციას იძღენი ღონისძიება
არა აქუს, ვისმეს მისცეს შრომისათჳს ფასი და ვისაცა
სურს შეეწიოს თავის სამშობლოს ენას, და გამოგზაენის თავის
ნაწერს, ჩუპს მიეიღებთ და დაებეჭდაეთ ღიღის მადლობით
თჳნიერ ყოელის სასყიდელისა, უამისოთკი, თუ ფაქრად
აქუსთ ფასის მიღება, ეთხოეთ ნუ შეწუხდებთან თაიანთ
სტატეების გამოგზაენით. ვისაც 1869 წლის ცისკრების
დაბარება სურს, ეთხოეთ გეცნობონ დროთი და თან
ხველრი ფასიც გამოგზაენონ.

რედ. ი. კერ.

ცხოვრება

მეფის გიორგის მეთავეტისა.

ცხოვრება მეფისა გიორგი მეთავეტისა, ვითარცა სულ უკანანდელის საქართველოს მეფისა, არის ნამდვლ, შესანიშნი და სახსოვარი ქართველთა თვის.

ცხოვრება განსტყნებულის მეფისა ამის, თუმცა არა სრულად, არამედ ნაქუთო ნაქუთო არის დაცული მრავალთა შორის მოხუცებულთა მხოლოდ გარდამოცემით, ვითარცა უმბ-ხლობელესისა ამა დროებისა მეფისა, მხოლოდ საუბედუროდ არა ვითარჩემ დაწელილებითი აღწერა ცხოვრებისა მისისა არა დაშთომილარს ძტსლთაგან ჩტსნოვს. ეგრეთტს დაიბე-ქდენცა მკირედმკირედ ჩტსნებანი მისის ცხოვრებისა ქართულს და რუსულს ენათა ზედა; მხოლოდ იგინიკა არასრულისა ცხოვრებისა მისისა გარემოებთა შემკუტსლნი.

არ შეიძლება ამ შემთხტს, ით ჩტსნის საგრძნობელის ჰსჯითა, არა განუცხადოთ ყოველთა მოყვარეთა, ქართველთა მეფისა გიორგი მეთავეტისა ცხოვრებისა; — სახელი უ. პლატონ იგნ-ტის ძის იოსელიანისა, მრავლად მშრომელი

დბ მღუწელი, ეგრეთეს მოყუარე ქართუტლთა და მწერ-
ლობათა მათთა, რომლისგანცა არა მცირედი შრომა აქუს
სანუგემლად საქართუტლოსა ჩუსულსა თუ ქართულსა ენათა
ზედა. დასასრულ ყოელისა შეადგინა მან ცხოვრებცა ამის
გიორგი მეთ-ცამეტისა, არა ადვილად კელსაყოფელი, და
მნიშვნელობისა მებრ თვისისა მძიმე: რომლისა ნამდვლი
კელწერილი იქონიება ჩემთან, და რომლისაგან ეასწრაფე
გარდაწერაცა საკუთრებად. (*)

ამისათვის ეგონებ, არა ამოდ მზიდილი დიდი სურვილი,
რათბ, თუმცა არა სრულად, არამედ რომელნიმე ნაქუტთნი
უფრო საზოგადოდ შესანიშნი წინა-დაუდო ყოველთა ქართუ-
ტლთა, მოყუარეთა თვისის უკანასკნელის მეფისა გიორგი
მეთცამეტის ცხოვრებისა, ეგრეთეს სახსოერად, (ვიღრე
სრულებით გამოცემადმდე წიგნისა ამის) — მწერალისა მისისა,
უ. პალატონ იოსელიანისა.

არ შეიძლებბ აქუტ არ წარმოესტქუათ მცირე შენიშუნა,
რომლისადმიცა ცნობილ იქმნებიან მრავალნი მკითხუტლთა-
განნი, რომელ, არხეოლრაფის კამმისიამ, შემდეგ თვისის
წარმოებისა, წარმოაჩინა, მეფე ესე გიორგი, არა მეთ-ცა-
მეტე მეფედ, არამედ მეთორმეტედ; ესრეთ რომელ,
გიორგი მეთე და მეთორმეტე ძე შახნაოზისბ, ყო ერთი

(*) ეგრეთეს ცხოვრებისა ამის წარმკითხუტლმა, მად ბწეინვადე-
ბამან კნაზმან გრიგოლ ორბელიანოუმან, ინება სურვილითა, რათა
გარდაუწერო მათცა, რომელიც განიგრომობა ჩემ მიერ დღეხად.

და იგივე გაშეფებული პირტულად, და შემდეგ გადმოერ-
ლომილი საშეფო ტხტით; შეიქმნა მეორეთ ცა რგივე შეფედ.
მაშა ამისთვის ნამდეკლ წარმოაჩინა კამისიამ მეფე ესე უკა-
ნასკნელი ქართულთა მეფე გიორგი მეთორმეტედ, მაგრამ
ჩუპს აქ არ მოკულით სახელისდებასა ამის მეფისა მეთ-
ცამეტედ. მისთვის რომელ, სწავლულთაგანცა, ვითარცა
მწერლისაგან ამის ცხოვრებისა, და უსწავლელთაგანცა
თითქმის სრულებით უწიგნოს ქართველს კაცისაგანცა მო-
ხუცებულისა იწოდებოდა გიორგი მეთ-ცამეტედ, ჩუპს მხო-
ლოდ ამას უკასკნელის მიხეზისათვის არა მოეშლით.

ივანე ბერძენოვი.

იანეის, 4-სა 1869 წელსა.

ქ. ტფილისი.

შათს უგანათლებულესობას.

მეფისა გიორგი მეთ-ცამეტის ძის იოანეს ძის-ძეს იოანე გრი-
გორის ძეს, გრუზინსკის.

დაესწერე ცხოვრება ესე მეფისა გიორგი მეთ-ცამეტისა,
ვიტყვი სჯნიდისით, პირ-უთნებელად, მოვიღე ცნობანი ესენი
ქეშმარიტთა მომთხრობთა პირთაგან და წერილთაგან ნამ-
დკლთა, რომელთაცა მოაწიეს ჩემადმდე. შევისწავე საქმენი

ესენი კაცთაჲნი, თანა-დამწრეთა დროთა მთ და თვთ
მოქმედთა გუშთა და პართაჲნი. პარნი ესენი მომხრობელნი
საქმეთა ამათ იყუენენ დაახლოებუთ ცნობილნი ჩემგან მე-
უღლე თვთ მეფისა ბატონი დედოფალი მარიაჲ; ძჳანი თვთ
მეფისა მირიან, და ფარნაოზ; ძენი მეფისა ბაგრატ, თეიმურაზ,
ილია, ოქროპირი და ირაკლი, ქალნი მასნი მეფის
ასულნი სოფო, დედოფალი მეგრელიისა ნინა, რიფსიმა
და თამარ; მეფისა დანი ანასტასია და თეკლა; მეფისა რძალნი
ანა მეუღლე ფარნაოზისა, ელენე მეუღლე დანით მეგვდ-
რისა პირმშოჲსა მკლისა თვთ მეფისა, ელენე მეუღლე,
მეფის ძის თეიმურაზისა მკლას-მკლანი მეფისა, და ძჳის
წულნი მისნი; მძაღლნი და მოყუარენი მეფისა, ეპისკოპოსნი
და მღუდელნი, ბერნი და ერის კაცნი, მეფესთანა ჯდომი-
ლნი, მესაუბრენი მისნი და მასთან მოხუმარნი, მასთან
მოგზაურნი და თანამზრახტლნი მისნი, მემკაცეეელნი და
მსახურნი მისნი, მასთან ზოგად მლოცუტლნი და დამტი-
რებელნი მისნი, მტერნი მისნი და ოდესმე მაყუტლრებელნი
საქმეთა მისთა და მისთჳს არა კეთილისა ჰმარისა მისთჳს
მეკონი:

მეფეთა ისტორია, მეფემან უნდა ჰსწეროსო, — ხშირად
მეტყუდა მეფის ძე თეიმურაზ თქმასა ამას აქუთ თჳნი ჰმარნი,
ძალი და მნიშვნელობა. მეფემან, უგუტლად, უყეთ იცის,
რასა რაჲსათჳს იქმს. ჩუენ მწერალნი არა მეფენი,
ადულად შეეჰსცდებით საქმეთა მომდინარეობისა ყუალზედ და

გზაზედ; ადვლად ვერ ეჭვოებთ მიზნება, რომელთაცა აწარ-
მოეს ანუ ამიხეზეს საქმე რაჲმე.

მაშა, ეითარ ეჭვდღე წერა ცხოვრებისა ამის? მე მამა-
პაპითა ეეკუთუნოდი მეფეთა სასახლესა გუარისაგამო ძუტ-
ლისა 1560 წლიდამ, ეითარცა ფიცის კაცი ეიყუძნით
სტანეთსა, ოდიშსა და ქართლსა, ეითარცა სასახლისა კაცი
ეახლდით მთავართა და მეფეთა იმერთისა და ქართლისა
დასრულებადმე მეფობისა, მეც თვთ ვიყავ დაახლოებულნი
მეფის ძეთა ეითარცა მათ თანა შინაური, მათთან დაბინა-
ვებული, მათთან გამოკუთხულ და შენახული, მათთა ოთახსა,
წელსა (1831—1835) და კეალაჲ ორიცა წელი (1843
1844) ეითარცა მეფობარმან მათმან და გამოკუთხებულმან
დროებათა წარსულთა საქმეებისა, ესცან მეფობითი შნიშუ-
ნელობა და ღირსება, მეფეთა მოვალეობა, მეფეთა მოთ-
ხოვნილება, ძალი, სიმტკიცე მათი. შევიწავე მეფეთა ს-
უბარი, რისხუა მათი და ბლერსი და ატტურნი ოდესმე
თქმანი.

ეიტყვი აქა ჭემპარიტად, რომელ მეფისა სახლისა წვერნი
ესენი, თუმცა დიდსა ნაკლულევიანობასა შინა ზყოფნი სანკ-
პეტებურლს და მოსკოვს და აქაცა, იყუნენ სიტყუსამყო

1) რუსთაველსა:

- . . . . . ლუთისაგან სჯანი,
- მალაღი, უხვ, მდაბალი. . . . .
- მოსამართლე და მოწყალე. . . . .

. . . . . კულაე მოუბარი წყლიანი 32.

2] ანუ ბუნებით და სისხლით მეფურნი, სიტყვსამებრ ჩახრუხადისა:

სიუხუტდ ზღუტზბრი, სიმალით ცებრი,
მდაბლად მოწყალე, კურეტად ნარნარი, 22

3) ანუ კულად სიტყვსამებრ შეეთელისა:
თჳალი ხარ ბრმაოა, თვთ მზრდელი ყრმათა, მმიერთა
პური, უსახლთ სართული:

მამა ობოლთა, მსაჯული კურჩეთა, შიშუტლთ სამოსლათ
მინიქებული.

მოხუცებულთა, მრომით რებულთა, სიმტკიცის კუტრთხად
მისაყრდნობელი

მოგუფენ სიბრძნესა, წერილთ სიღრმესა თვთ განგვმარტებ
მადლთა მთხრობელი. 63

4) ჟა არაოდეს არ შემიჩნევია იგი, რასაცა იტყვის
ბაგრატიონთათჳს ისებ თფილელი.

ზოგთ ბაგრატიონთ ასე ჰსჭირთ, არ ახსოვთ სამსახურია,
რა გინდ რომ ბეერი აამო, ბოლოს არ გიგდონ ყურია,
მობეზლარს სიტყუას უსმენენ, ვის ვისთჳს რომ აქუსთ
შურია.

ვის რა გოადა ქართლშია, მეც რომ მექამა პურია. 279

ესრეთი მათთან დაახლოვება, და დაახლოვებისა გამო
მათთან შემეცნება ამბავთა და მოთხრობათა იყო მიზნნი
როჴელ ესრეთ გაბედვით აღუწერე ცხოვრება ესე მეფისა.

მოთხრობათა ამათ ჩემთა ნაწილ-ნაწილ და ნაჭერ ნაჭ-
ერ შეკრებილთა და დაწერილთა, უძლურებისა გამო და
თუალთბ სისუსტისა, ვერ მივეც. სისტემა სინქრონიზმოსი:
ამისთვის ვითხოვე მკითხველთაგან მოტყეებასა. ამასთან ვი-
ტყუვ ამასაცა რომელ რუსთა არხიესა, ჩემგან უცნობსა და არ
ადვლ მოსაძიებელსა არა შეეცხე.

მეფე გიორგი მეათცამეტე იყო პაპისა თქუტუნისა მამა;
ამისთვის, თქუტუნ, ვითარცა უფროსსა, პირმშოსა სახლია
მისისა შთამომავალსა და მემკვდრესა, — გიძლუნი ცხ-
ოერებასა ამას მისსა.

უგანათლებულესობისა თქუტუნისა ერთგული და მორჩილი
პლატონ ეგნატის ძე იოსელიანი,

.25. მარტი, 1867 წლისა.

ქ. თფილისს,

დღე ესე, — დღე ხარებისა ყოველად წმიდისა ღუთის-
მშობლისა, რომლისა წილ ხდომილად იწოდება ძუძლად-
გან ქართუშლთა სამეფო; დღე ესე, — დღე ძეგლისა ქ.
თფილისს დღესასწაულებით აღმართვსა პატივად უგანათლე-
ბულესისა კნიაზის მიხეილ ს. ეორონკოვისა; და ამისთვის
დღე ესე, — დღე მრავლისა კეთილისა მომასწავებელისა შე-
მდგთა მოსალოდინებელთა დროთათვის.

რ ე ლ ა ქ ც ი ი ს კ ა ნ .

საქართველოს მთავრობის დასავლეთი განყოფილება

ნაკვ. 6

მოზხეალის 1869 წლიდგან ჩუპანი „სისქარი“ თავისის გუთნის დედიტ, გამოვა იმავე მიმართულებით და იმავე თანამშრომელთ შემწეობით, რა მიმართულებითაც და რომელთ თანამშრომელთ შემწეობითაც გამოდიოდა. ჩუპნი ეერას ვიტყვიტ შესახებ ჟურნალისა ამის მეტს, რომ საზოგადოებამ საქმაოდ სცნო ლირსებატ ჟურნალისა და დეაწლიც გამომცემელისა თორმეტის წლის განმავლობაში. მზლოდ ამას ვითხოვეტ, - ვისაცა სურდეს დაბარება „სისქარისა“ დროთი აცნობოს რედაქციას და თან წარმოადგინოს ხვედრი ფასი.

ინიციალი ანუ

თარგმანი

იხილეთ უფრო

დოკუმენტის ძიება

ფუნდოზ ენიშნ

ინიციალი ანუ

1-26

დასავლეთი განყოფილება საქართველოს მთავრობის

მ ა გ ა მ ა ი ი მ ნ ა უ რ

მ ო ჯ ა დ ო ე ბ უ ლ ი პ რ ი ნ ც ი

ანუ

ს უ ლ ი ს გ ა დ ა ს ა ხ ლ ე ბ ა ა
კომედია, სამს მოქმედებად.
მოქმედნი პირნი:

პრინცი გერმანი.
ფონ ლაუბე, კამერგერი.

განცი, შერტევე.
გერტრუა დედა განცისა.

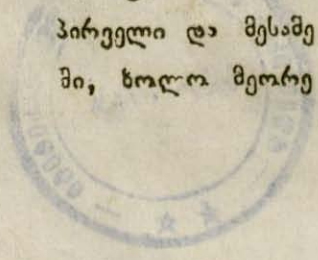
მარგარიტა. ქალი ციხის სმატრიტლისა.
ლეიბ ჰაქიმი.

სერეტარი.
კომმერდინერი.

პრინცის მოხამსახურე,
მისივე მოაზლე.

ლოხტენი, მოახლე მარგარიტასი.

პირველი და მესამე მოქმედება წარმოსდგება განცის სახლ
ში, ხოლო მეორე პრინცის გერმანის სასახლეში.

მოჯადოებული პირინცი.

ანუ

სულის გარდასახლება.

...-ის...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...

მეჩემის დუქანი, ღვას კრატე. რამდენაზე სკამი; მარ-
 ჯენიე მხარეს არის კარი, იქვე ფანჯარა; მარცხნივ მხარეს
 არის აგრეთვე კარი, რომელიც შეიყუანს სხუა ოთახში.

შემდგომ ფარღის ახლისა განცი სწმედეს ჩემასა;
 გერტრუდა ანთებს საშთელსა და სდგავს სტოლზედ განცის
 წინ; მიმდგომ დაჯდება და ჰყერავს გაშმაკსა.

...
 ...
 ...
 ...
 ...

გ ა მ ო ს ვ ლ ა პ ი რ ვ ე ლ ი .

განცი და გერტრუდა
 გასი

ნეტა ეინ უნდა გაუძლოს ამ ბნელს ღამეებს; თითქმის
 ხუთი საათია — მოიტა სამთელი!...ახ! სჩანს რომ

დღეს ვეღარ ენახე მარგარიტასა...

გერტრუდა.

აქნება რომ ხვალაც ვერ ნახო! — გუშინ მოვიდა პრინცი.. სტუმრები სასახლეში არიანო მრავალნი!..ის კი ერთია: მამა ჰყავს აეთ და მოხუცებულია...ხოვ იცი, რომ ყოველის ფერს მარტა ის ჩემი გერიტი განაგებს.

განცი.

საუცხოეო ქალიბ! გზდილია მშენიერად..

გერტრუდა.

თითქმის თაეის მოდგმაზედ...ლაპარაკობს ფრანციცულად..

განცა,

ჰსცხოვრობდა ორი წელაწადა სატახტა კბლაქშია ერთს გრაფანასთან, მავრამ ჩემთეას და თაეის მამას აეთ მყოფობის მიზეზით აქ ჩამობრენდა პროვინციაში. ამის თვს, რომ იმის მამამ თაეისი ქალი მომცეს მე, კარგი მზითევი და ამასთანავე თაეისი ალაგიც! — აბა მაშინ ეიქმნებოდრი საუცხოეო სმოტრიტელი ციხისა აი ექესასი მანეთი ჯამაგირი, სახემწიფო სახლი, შეშა და სამთელიც მზათი..

გერტრუდა.

განა შეიძლება, რომ იმისთანა დიდ კაცი დაენათესაოს ლარიბა მერქემესი..

განცი.

მითომ რატომაო!

რომელიმე დიდი კაცო.

ტრევილად დიდსა სახელს ირქმევს,
მაგრამ არის სხუა — მამაცი,
სარგებლობას დიდსა მომცემს
დალევა ზომ ყველას უყვარს,
დიდი იყოს თუნდ პატარა,
არც დიდკაცი იტყვის უარს,
ნეტა სომღეს მანც წყნარა
თვალს დახუჭავს ჩემსაეითა,
უცებ ენახათ, გადაუსომს,
მე ზომ! გეტყვი, დიდ ჯამითა
ჩემსაეით ჯერ არ ვის უსომს.

განა მე რითა ვარ ცუდა იმ წყეულ მწერალზედ რომე-
ლიცა მართმევს ჩემს მარგარიტასა?

გერტრუდა

ის მღაღარია, გონიერია და ძველი მეგობარია იმისა
მამისა. ანობენ, მითომც ამას კადრც მიეღოს თანხმობა
კორწილისა.

განცი.

მაგრამ მარგარიტასაგან კი არა, ამისათვის შე ჩემს თავს
დაედებო..

გერტრუდა.

ოხ, როგორი ბოროტათ არის შენზედ! გუშინ მოვიდა
კიდეე ფულისთვის, ილანძღებოდბ, გემუქარებოდა, ციხეში

დაეხმევენეფო, და აპარებდა ჩივილს პრინცთან..

განცი.

აი ჭინჭრის თესლი! ის მისაპაეი!..ხო იმან თითონ მამა-
ხეია თაქედ ეს ორმოც და ათი თუმანი.

გერტრუდა

მამ რისათჳს იღებდი?

განცი.

ოხ, დედაე! მაგას როგორ ანბოფთ? თქუტუნ იყაეით აეთ
წარსულს ზამთარში; მუშაობა ცოტა იყო, საჭიროება კი
ბევრი, — ჰანი შემა იყიდე, ჰანი წამალი — აბთეჳარი ნისიათ
არ მამლევედა, აბა რა მიქნა მე იმ შეჩენებულთან, მაგრამ
დამაეიწყდა რომ ის მარგარიტას ეალერსებოდა; და ის წყეუ-
ლი თაეისის კეთილის სახით მეტუნებოდა: შიირთეი განც,
ინებეთ ფული! ფულს მე შენ მოქცემ, მაგრამ პირობითაო:
აღმითქეი რომ მარგარიტას მამასთან არ იაროეო — და აი
ორმოცდა ათი თუმანიო.

გერტრუდა.

შენც ალუთქეი?

განცი.

როგორ არ აღმეთქო, რომ შენ სიყედილის პირათ

იყაე.

გერტრუდა.

მამ უნდა აღასრულო პირობა.

განცი.

ავი აღეასრულე! ალუთქეი არ შეელო იმის მამასთან —
და არც დაეღივარ! შაგრამ მარგარიტა კი იმ დღითგან თი-
თონ აქ დადის.

გერტრუდა.

ოხ, ცუდია, ცუდია! ჩაქსოშს ის შენ ციხეში, და მამინ —
რაღა ქალი მოინდომებს მაგისთანა გლახაკსა?... თუ მისცა
არზაც პრინსსა — ეწუხვარ! შე ველარ ეიცოცხლეთ!..

განცი.

ემაგისაგან, კი არ მეშინიან! ანბოზენ, პრინცი ჩენი ძა-
ლიან კეთილიაო — ასლა ისიც აპირობს ცოლის შერთე-
საო, და მოეიდა ჩუტნს ქალაქში მისაგებებლად პატარძლისა,
საუცხოეო! აარაფრის არ მეშინიან ემ ხოში.

გერტრუდა.

ჩუტნ რა? მითომ რა სიმსუბუქე მოგვეყვება.

განცი

იცი არა დედაე, მე წამიკოხხავს სხუა და სსხუა წიგ-
ნებში და გაზეთებში, რომ მაგისთანებს შემთსევეამი მეფე-
ები აღაესებენ თაეიანთ ქვეშეერდომთ მოწყალეებითა, —
აპატეებენ ხარჯს, და გამოჰყავთ ღარიბნი საპყრობილოთგან..

გერტრუდა.

ოხ!... რა გარგია ეგა! რა კარგი იქნება რომ შენ ჩაუა-
რდე პრინსსა ფეხებ ქვეშ და უთხრა ყოველივე შენი
მდგომარეობა! რას ნიშნავს იმისთვის ორ მოკლავათი თუმანი.

განცი.

არა, დედავ! მოწყალეებს ვერ ვითხოვ: მე ახალგაზდა
 ვარ, მრთელი, შემძლია მუშაობა... არა! მე მპრცხვენია,
 სირცხვილია ვა! არა, დაეხსენ იმ ბებერმა ეშმაკმა მისცეს
 არზა, მაშინ, აქნება, როგორმე შემთხვევა მომეცეს; ყოფი-
 ლისფერს ვეტყვი მისს უგანათლებულესობას: როგორც
 მიყვარს მარგარიტა, როგორც იმას უყვარვარ მე, როგორც
 თქვენ ჩვენ გიყვარვარ, ერთის სიტყვიით ისე, როგორც
 ხარბსა ფული უყვარს... ენახათ!... ახ, ღმერთო ჩემო! მე კი-
 დევ დამაფიწყდა, რომ ერთი წყვილი ჩემი უნდა წამეღო
 პასტორთან, მერე შევალ, დავღვე პივას! წავალ ჩავიცვამ.
 აბა, მომინთე დედავ, სამთელი!

გერტრუდა (ანთებს სამთელს) აჰა ჩემო გერტრუდა, უფი
 სოთაც არ იქნება რომ ხანარიკეიფო...

(გზელენ ბერზედ ოთახში.)

გ ვ მ ს ე ლ ა მ ე რ ე

პრინცი და ჭონ ლაუბე. (შემუვლენ.)

პრინცი.

ეს სახლი მეჩემისაა (იყურება აქეთ იქით) შიგ მდგოაი.

6

როგორცა სჩანს არ არის მდიდარი.

ფ. ლაუბე.

კარი არ არის დაკეტილი...ოთახში არა ეინ არ არის.

როგორი დაუდევნელობაა!

პრინცი.

მგონია, რომ არცარა იყოს რა მოსაპარაფი.

ფ. ლაუბე.

რასა ბძანებთ მაშინ თქუპნო უგანათლებულესობაე,

ჩუპნ რომ მოგეასწორონ?

პრინცი.

შეებკერინოთ ერთი წყელი ჩექმა.

ფ. ლაუბე.

მგრა გაებდაე მოგახსენოთ თქუპნო უგანათლებ..

პრინცი.

კმარა!..მე ეხებდაე, თქუპნ არ მოგწონთ, რომ მე როგორც გარუფ-ალ-რაშიდი, ესეირნობ ჩემს სამფლობელოში დაფარულის სახით?

ფ. ლაუბე.

არა...მე ეიშიშვი მხოლოდ უკადრისათ შემთხვევას ერთს უბრალო გლებთან...—

პრინცი.

არაფერია! მოექეცით ყველას აღერსით, კადნიერათ—და აგრეთვე თქუპნცა იმ ბეარად მოგებურობიან.—ამასთან ბემ

ესეც ხომ იცით, ჩემო მეგობარო, რომ ჩუპნ შემოვე-
ლით აქა, ოცდა თექვსმეტის საათით აღრე, როგორც
მოითხოვებოდ... პრინცესა, შემოვიდეს კიდევაც ვგონებ
ხვალ სალამოზედ: მაშ როგორ უნდა გაეცაროთ ეს ოცდა
თექვსმეტი საათი ამ დაბაში ტყატრი არ არის, ბალი
და სხ.

ფ. ლაზუბე.

მართალია თქუპნო უგანათლებულესობავ, შესაქცევიარი
კი აქ არა არის რა ზეერი.

პრინცი.

კადეც ვგ არის, რომ ჩუპნ თითონ უნდა მოვიგონოთ
როგორიმე შექცევა, ან ხუმრობა, რომ სრული ღამე გან-
ეცაროთ სიამოვნებით. მაგრამ, ვარ რა მაღლობელი ჩემის
დაფარულობითის სახისა, მე ამ მოკლეს ვაბში შევიტყე ვგო-
დენი ბოროტ მოქმედება, რომელთაცა დაეაბოლაეებ,
ხვალეე იმათ საქმესა მაგრამ მგონია მოდიან:.

გ ა მ ო ს ვ ლ ა მ ე ს ო ა მ ე ქ ი უ ლ ო ს ო ბ ო უ

იგინიეე, გერტრუდა და განცი.

გერტრუდა (განც.)

უცხონი უფალნი... ეს რასა ნიშნავს?

პრინცი

გამარჯობა, დედა! ეს შეილი შენია?

განცი.

ღიას, მე დედას შეილი გახლავარ.

პრინცი.

ამ ქალაქში უქმე ხომ არა არისრა? ქუჩებში სჩანს ღი-
დი მოძრაობა.

განცი.

ღიას, შეიძლება მოგახსენოთ, დღეს ჩუტნ ქუჩაში უქმია?
გერტრუდა.

ჩუტნი პრინცი მობძანდა თბვის საცოლოს მისაგებებ-
ლად, რომელსაჲცა დღეს, დილით უნდა გამოეარა ჩუტნს ქა-
ლაქში, მაგრამ, რალაც უბედურებაზედ შეემთხვიათ მიზეზი
და ბრკოლებისა

პრინცი.

მეუ იქნება, შემოვიდეს ხვალ.

ფ. ლაუბე [გერტრუდას]

განა პრინცი კიდევ დანიშნულა?

გერტრუდა.

თქუტნ, ჩემო ბატონო, რადგანც დიდი კაცი ბრძანდ-
ებით, უფრო უკეთ უნდა იცოდეთ ჩემზედ... იქნება კიდევ
ეკუთნოდეთ პრინცის სეიტას?

კოტათი!.. მე კიდევ ვიმყოფები იმის კორპუსში.

განცი. [ახველებს]

გთხოვთ შემატყობანოთ, რის გამო ვარ ბედნიერი..

პრინცი.

აი, ამ ჩემს მეგობარს უნდა რომ შეგაყვარნოს ერთი წყვილი ჩიქმა.

განცი.

სრულიათ კმაყოფილნი იქნებით, მაგრამ ნება მიბოძეთ ავიღო ზომი!

ჟ. ლაუბე.

საჭირო არ ირის. მე თითონ გამოგიგზავნი ჩიქმას.

განცი. [ჩაახველებს]

როგორც ვნებავსთ, თქუპნო აღმატებულება!

ჟ. ლაუბე.

არა, ეგ შეტია..

განცი.

არა, ამაზედ კი მომიტყვეთ თქუპნო აღმატებულებაე, უორჩილესას თხოენითა... რადგანაც თქუპნა ბძანდებით პრინცის სეიტითგან, მაშ ვგონებ, მომცემთ მე კარგა რჩევასა:

ჟ. ლაუბე.

პრინციტან! ოჰო!

გერტრუდა. [წყნარა განს]

აი, აი. რას ანობო მაგას?..

განცი. (წნარათ მას)

არაფერია! — ესენი თუნდ სასახლიდამ არიან, მაგრამ
ეგონებ არ იყენენ ღიღნი კაცი! — და აი...

გერტრუდა. (ართმევს სიტყვას)

სჯობს რ რომ მოგახსენოთ ყველა სიმართლე, პატივცემ-
მულნო უფალნო! ჩემს შვილს უყვარს ერთი ქალი, რომ-
ლისაც მოცემა არა სურს მამასა, და ამისთვის ამან თავის
უგუნურობით მოიფიქრა ვითომც სთხოვოს პრინცსა შუა-
მდგომელობა; თქუენ რას გვიჩვეთ?

პრინცი.

როგორც მე ვიცი, პრინცი არ ერევა ცალშვილიანო-
ბის საქმეში.

განცი.

მაგრამ მე ეგონებ, მოხდება ხოლმე..

ქ: ლაუბე. [ღიმილით]

რამდენიც მე ვიცი, მგონია არ იყოს უიმისოთ...

პრინცი.

იქნება იმ ქალის მამა უკმაყოფილოთ იყოს შენის ყოფა-
ცეით.

განცი.

რა უნდა იმას მტრის? მე, ერთის სიტყვით, საუცხოვო
ყმარწეილი კაცი ვარ!

პრინცი.

ვინა არის იმისი მამა?

განცი.

ეგრეთია როგორც თქვენ, სასახლითგან, ქალია სმატრი-
ტელისა.

პრინცი.

ლამაზია?

განცი.

უთუოდ ვმაცოდრონი იქნებიო. მაგრამ ფუჩეკის საქმეზედ
არაწაფელი საჯირველი ქალია! ლაპარაკებს ფრანციტულად.
თქვენ ხომ იცით, რომ ეს მოდა გახლავს სასახლეში.

პრინცი.

რატომ თანახმა არა ხდება მამა?

განცი.

ამისთვის, რომ მეჩეკე ვარ.

ღმერთო ჩემო! ჩემი ბრალია თუ, რომ მეჩეკეთ და-
ეზადე!.. რასაკვირველია დაბადებამდინ როცა იკითხნა ვისმე ჩემ-
თვის: განცი! რა ხარისხით ვარდა იყავა უჩეკელია მე არ
ვეტყოდი (ყმაწვლის ხმით) მეჩეკეთ!

პრინცი.

მამ კარგი, შენ რომ აგარჩევიონ ხარისხოვანება, უფ-
რო რას ინდომებ?

განცი.

რას?.. ვეძი. რასაკვირველია იმას — მუიღრობას, დიდყოობ-
ას, ღარბაისლ ობას, ბარონობას, კნაზობას, ღრაფობას...
და თუ ინებებთ პრინციობასაც!

ნათქვამი...
წი. ლაუბე.
ნათქვამი...
რასაკვირველია!

განცი.

დბ თუ იქამდნ წაეა საქმე, — თუნდა ჩუტ პრანს გერმანია-
ნათქვამი

პრინცი.

ოჰო! სად ასწელი!

განცი.

მაშ? რაკი ვისურვებ უნდა ვისურვო!

გერტრუდა.

ახ, უმეცარო...

პრინცი.

მაშ ჰგონებ, შენ, რომ მაშინ უფრო ბედნიერი იქნებოდი
მინამ ახლა

განცი. (ხელებს ერთმანეთს უსოფს)

მაშინ მე გაეისწორებდი ჩემს საქმეებსა!

პრინცი.

მაშ შენ არ იცნობ პრინცს გერმანსა?

განცი.

პირათ ვერ ვიცნობ, თუმცა გუშინ საღამოზედ
მოხდნდა; მაგრამ ყველანი აქებენ და კიდევ უყვართ
ანობენ: კეთილი და უცხო შემაქცევაო ყმაწვილიაო..
პირველი ეს არის რომ — პრინციც ცარის და მდიდარიც

პრინცი.

მე რომ ეხედაე, შენ გინდა პრინცობა ამისთვის, რომ
კარგა ჭამო და სეა.

განცი,

დიას, ცოდელი კაცი ვარ! მიყვარს ჭამა და სმია ნამე-
ტნაეაო მაშინ, როდესაც, კარგი რამ შექნება! — და თუ მე
იმის ბლაგას ვიყო, მაშინ იმასაც ვიფიქრებდი, რომ სხვათაცა
ჭკონოდა რამე საჭმელად.

პრინცია

შენ კეთილ განზრახველი კაცი ყოფილხარ. ეწუხეარ რომ
პრინცი არა ხარ.

გერტრუდა.

შეც ძალიანა ეწუხეარ! ამასაც კი მოგახსენებ, რომ ხან
და ხან სიზმარშიც კი ენასაე ხოლმე!

პრინცი.

მართლად

გერტრუდა

რა ზძანებააი ზოგჯერ კიდეც შემეშინდება ხოლმე როცა
დილით მოჭყეება ლაპარაკს, ვითომც ყოფილიყოს წუ-
ხელ დარბაისლად... ეს სულ იმ დაწყველილის წიგნებისგან
მოსდის.

პრინცი.

მაგრამ, სიზმარი ზოგჯერ ახდება ხოლმე; რა იცი ი-
ქნება რომ როდისმე შენ გახდე პრინცი!.

იცით რა, ერთ ორ თვეს, რომ ისე მოაუვიდეს არ აწყენდა. ეკოდინებოდა მაინც, როგორც ძნელია სიღარიბე. მაგრამ, ხუმრობა იქით იყოს, ბატონებო, უნდა გამოგეთხოვოთ. თქვენ ხომ დარწმუნებით იცით ბუნებითაჲს ისტორიითგან, რომ მცხეკემეს საღამოთი ჰქლავს მწყურელი..

პრინცი.

მაშ შენ სად გინდა წახვიდე?

განცი.

აგერ იქ, დიდს გზაზედ, ყაუახანში.

პრინცი. [ჩვენებს ლეიბზედ]

აი შენი მოგზაური!

განცი.

დიდათ სასიხარულოა,! დედი, თუ რომ მოვიდეს მარგარიტა. ასე უთხარით რომ მე ვკლებოდი დღეს, იმისის ღოდინით. მეტი აღარ შემიძლიან: ეკვდები მწყურელისაგან.. თხოვეთ, რომ ხვალ მოვიდეს.

(მოდის შლიაპის ასახლებად.)

(პრინცი. იმ დროს ელაპარაკება ლაუბეს

ფ. ლაუბე. წყნარათ პრინცს)

როგორ ნებაეს თქვენს უგანათლებულესობას რომ.

პრინცი. (წყნარათ მას)

უთუოდი...სუს!

განცი. (შლიაპა დახურული)

ახლა კი ბატონებო, წაეიდეთ!

პრინცი.

შენ წახვალ აი ამ უფალთან. (წყნარა განსჯ) ამას შეუძლიან მოგცეს შენ შემთხვევა პრინციან ლაპარაკისა. (გაეა) მშვიდობით, დედაე!

განცი. [უხდის შლაპიას ლაუბეს]

თქუენო აღმატებულებზე! მაიღეთ დარწმუნებ ით..

ფ. ლაუბე.

წაეიდეთ, წაეიდეთ, ჩქარა! მეორეთ ნახვამდე, ბებერო!

ღერტრუდა.

მშვიდობით, ბატონო.

განცი.

მშვიდობით, დედაე! (გაეა ფ. ლაუბე.)

გ ა მ ო ს ვ ლ ა მ ე ო თ ხ ე .

ღერტრუდა. (მხრტოთ)

ნეტარ ეიცოდე, ეინ იყენენ ას უფალნი? ყოვლისფრათ სჩანდა არ იყენენ უბრალო მოსამსახურენი პრინციას... არა! უმეტესათ ერთი იმთგანი: იმას ასეთი ვეთილ შობილური მეხედულობა ჰქონდა, რომ სჩანს უბრალო მოსამსახურეთ

არ არის დაბადებული..

...ცემიონ

...ლენ ძამე ქაცვან (აბაშვილი) მათთვის ხე იმ თუქმეზე
[...], ამიტომაც მათგან იმდენივე ხელახლებს შენ ძველად ში

გ ა მ ო ს კ ლ ა მ ე ხ უ თ ე .
[...]

...თი ნებუნწივე თუთიან გზებზე გზებზე
...ნებუნწი .

...ლოცებენ იმნეძამ თუთიან სილქს, თუთიანეში, თუთიანეში
ღერტრუღ და მარგარიტა.

მარგარიტა (შემოვარდება, ჰუოცნის მას)

მშვიდობა თქვენთან დღევე გერტრუღა!

გერტრუღა.

მარგარიტაჯან! ჩუშნ სულ სრულდება არ მოველ-

ოდით თუ დღეს გნახავდით.

მარგარიტა.

დბ შეც არ შემეძლო აღრე მოესულიყავი; ამდენი საქ-
მებ რომ წარმოადგენაც არ შემეძლიან! სად არის განცი?

გერტრუღა.

ის შინ არ არის.

მარგარიტა.

ოხ, ის გამოუსადრევი! მაიცა მე იმასი ეასწავლი!

... გერტრუღა.

ჩუშნსა იყენენ ვილანიც ორნი უფალნი, მგონია ისინი იყენენ

სვეტიოგან პრინცისა; ერთს იმათგანს თან გაჰყვა.

მარგარიტა მწიფი იყო თუკონიოთ მი წინ

სეიტითგან (პრინციისა?.. ეინ იქმნებოდა ეგა? ლეიბ ჰაქიმი, სეკრეტარი, კამერდინერი?.. მე ისინი ეხლა დაუტევე სასახლეში; მისამსახურენი?.. ისინი დადიან ლაქის ტახისამოსით მორათულნი რისთვის მოვიდნენ ისინი?..

გერტრუდა: ეტიოტონ

ერთმა იმათგანმან შეაკურინა ჩემებზე

მარგარიტა

აი ახალი ანბანი! განა ისინი სატახტო ქალაქითგან მოსულან უჩქენით? დიდი ხანი იყენენ?..

გერტრუდა: ეტიოტონ

იქმნება ისინი ვერ ნახე?

მარგარიტა: ეტიოტონ

მე გამოვიარე ბაღიანდ ამიტომ რომ არ შეეყოლი იმ წყეულს მჩნაპავს, რომელიც ყოველგან დამდეფს.

გერტრუდა: ეტიოტონ

რა რიგია რომ საქომოს ერიდები. — ეტიოტონ

მარგარიტა: ეტიოტონ

მე ასე მძულს ის საძველი ბებრუცანა, რომ დიდის სიხარულით გამოეფხაქნიდი თენლებს?

გერტრუდა: ეტიოტონ

ეგ რა არის, ჩუენ უფრო ძალიან მარ გვაწუხებს? შენ კიდევ გაიღერსება მაგრამ; ჩვენ კი საპყრობილეში გვაქერინებს?.. რა, როდის იქნება იმ დალოციელმა რომე-

თმა ის ორმოცდა ათი თუმანი გეაჩუქოს?..

ინიკ... მარგარიტა. (აძლიერს ფულს)

... ფული

... გერტრუდა.

რა არის ეგბ, მარგარიტაჯანი.. ეინ მოგცა შენ ეგ ფული?

მარგარიტა.

ნუ გეძინიან, ღმერთმანიცის... არ მომიპარავს... მძირთ-
ვით ეს!

... გერტრუდა.

მინც კილე არ შეიძლიან გამოგართო, განცს ეწყენებ.

გერტრუდა.

მაშ სად იშოენე შენ ეს?

მარგარიტი.

განამე არ ვიცოდი, რომ ჩემ გამო გეალერსებსთ ის ბოროტი
კაცი... რასაკურთხელობა შე შემედლო მეთქო იმისათვის ერთი
სიტყვა — და თქვენთვის თავი და ენებებინა მაკრამ მე არ მინდა ვიყო
იმასთან ვალდებული. ვფიქრობდი, თუ რა მექმნა?! მოშაგ-
ონდა რომ შემდგომ განსვენებულის დედისა, დამრჩა სამი
ძაფი ასხმული მარგალიტი, მე ისინი მხოლოდ საშუაერ
მეგლო ყელზედ, განცსაცარ მოსწონდა, როდისაც დაშქონდა, —
აეილე და დავაგირავე ეს მარგალიტი — და ის ფული მ ომცეს
მარგალიტი თუნდა გირაოთ დებულა თუნდა მე ყუთში
შქონია (ეალერსება) მიირთვით დედაჯანი. არა, უთუოთ უნდა
მიიღო, აბა მე რა უყო ამ ფულებს?..

გერტრუდა. — მძვინვარეობს, მძვინვარეობს...
 კოლეა რომ უარი გითხრა, საყვარელო ჩემო, კეთილთა,
 ანგელოზო... (ტრილით) ღმერთო დაგაჯილდოებს შენის
 კეთილის გულისათვის... ახლა კი როგორც მთა ისე მომემშო
 ზურგით. განა პედე მოვიდეს ეხლა ის წყევული მჩხაპავი — შენმას
 ჩაეჩრი ყელში

მარგარიტა.

მეგრამ — გამოართვით იმას ბართი განცისა, ახლა, საქმე
 გბთაებულთა, — ამაზედ ნურავის რას ეტყვი. ბევრი მინდ-
 ოდა მელაპარაენა თქვეთან მაგრამ დროება არამაქუთა, მშვიდობით

გერტრუდა.

მოითმინე, მოითმინე დასვენე! ახლა არ იყო მოხველი —
 და აგრე მალე მივბიხარ!

მარგარიტა.

მერწმუნე საქმეებს ვერ აესვლივარ და ხეალ რა მიმელის,
 მოფუკრება ძნელია: დიდი კნენა, კნიაქნა, სასახლის კალები,
 კამერგერები, ეგერები, მოსამსახურეები — და არაბები საესე
 ტარანტასი სასახლისა, კატებითა ყოველი იქ ჩამოხდებიან
 ახლა კი დროა წასელისა: დროა! (აბირებს წასკლას)

გერტრუდა.

მოიცადე! შე კარგა ვერ გავიგონე... რა კატებია, თუ შე ისე
 შემომესმა?

მარგარიტა

არა? სასახლისკატები იცი როგორაა დედავ, ყოვე-

ლის სასახლის ქალს, ჰყავს მოსამსახურედ კამერ იუნკერი, ამ-
 ასთანავე ერთი მუხანღე რომელიცა ჰყავს, თავისი ფიგოგო,
 ამ ფიგოვოსაც სხვა მუხანღე ჰყავს რომელიცა ანხნლია, არა-
 თურის კმაყოფილი არ არის. და ასე ჰგონია თითონ უფრო
 უმეტესი იყოს სხვებზედ. ძნელია! მე თითონ აკი ვყავი გრ-
 თინასთან იმ გეარ კატაღ

გერტრუდა.

მაშ შენ ასე გეძახოდნენ: ფისო! ფისო!
 მარგარიტა.

არა! მე შეძახდნენ დინას! მაგრამ შეცამას მერმეთ აგინსნი.
 ტხლა კი მშვიდობით! დროა! (უნდა წაეიდეს).

გერტრუდა.

არა, რაც უნდა ქმნა მაინც არ გაგვიშვებთ, მინამ შენ
 მე ბებერს არ შემატყობინებ როგორი ბღინი ხარ შენ?..
 თითქო მარგარიტას გეძახიან.

გერტრუდა.

გრატინას არ მოსწონდა ეს სახელი, ამისთვის დამარტო
 აღინა! განა არ იცი რომ ყოველთ სასახლის ქალთ აქუთ
 თავიანთი ჩვეულება!.. ოხ, როგორი მხიარულებაა იქ! აი
 რას ნიშნავს სასახლეში მყოფს რომ ჰქონდეს ლაშხი სახე!..
 უყურებენ, დაუწყებენ ბღერსობას, მიჯნურობას, უკან დვენას
 ოხ როგორი შექცევაა, ბალი, როგორ ტანციობენ კალრელსა.

ტრა, ლა, ლა... [მღერის და ტანციობს] მშვენიერია! მერე
 ვალსი.. ტარა, ლა, ლა... [ეგრეთივე მოქმედება] აწონებს

თავს.. ახლავი დროა! მშვიდობით.

გერტრუდა. (აპრობს იმის კონსასა.) მშვიდობით, მშვიდობით შენ ქარიანო! (იქრს) მითხარი შენი ქარიმე, ერთ წელიწადზედ მეტი ხომ არ იდექ სასახლეში და სად ისწავლე მაგდენი ყოფაქცევა?

მარგარიტა. ოხ! სატახტოში ეს არაფერია. ქალი ერთ კვირას განათლებბა!-. მე ესლა შემეძლო წარმოდგენა დიდის ქალბატონისა, მაგრამ ეწუხ, რომ დრო არა მაქუს, მშვიდობით.

გერტრუდა. მართლა დროა, მშვიდობით!

მარგარიტა. (შიდის და მობრუნდება.) ეს არის საცინელი: ერთხელ მასკარადში მე ჩემ გრაფინიათ ვეგონე. პატარას ხან უკან სულ სირბილით წაველ შინა, მაგრამ ესლავი ბეტყვი ამ ანბავს.

გერტრუდა. მითხარი ჩემო გერიტოჯან მითხარი.

გ ა მ ო ს ვ ლ ა ნ .

იგანიეე და ლოხტენი.

ლოხტენი. (შემოირბენს.) ჩქარა, ჩქარა წამოდი!

მარგარიტა. აი ესლავი დრო არის!.. მამა უფრო ცუდბთ ხომ არ არის?

ლოხტენი. არა, მაგრამ ის ჯერობს, რომ შენ ეერსად ვერ გპოვეს, და პრინცი გკითხულობს.

მარგარიტა, თითონ პრინციჲ.. რას ნიშნაჲ ნეტა ესჲ..
(ჩქარის ლაპარაკით) ახლავი მშვიდობით, დედჯან!.. დროა,
დროა სასახლეში წასვლისა! უთხარით განცა რომ მე გთ-
ხოვე თაჲს დაეკრა.. ან არა, მე იმას არ უბრძანებ რომ
თაჲს მიკრავდეს! უთხარით, რომ ის არი ცუდი კაცი,
რომ ის მე აღარ მაყვარს, ამისთვის რომ არ მომიცადა.. უთხა-
რით რომ იმის გულისათვის ხეალ არ ჰოვალ, იქნება სა-
დილწინე მოვიდე... აი, აი როგორ ბნელა!..
გაეიქცეთ, გაეიქცეთ, ლატხენ!.. [გერტრუდას] და ესეც
უთხარით, რომ მე იმისი მეგობრობა აღარ მინდა, გაჯა-
ერებული ვარ იმხედ და მსურს ნახოს ცუდი სიზმარი..
მშვდობით დედაჲ, მშვდობით! გესმით, ღამე მშვდობისა!
(უკანასკნელის საუბრის დასასრულს ჩამოეშვება ფარდა)

დასასრულა პირველის მოქმედებისა.

შილონის პატრიარქი.

(საწვეტი.)

1.

მომხედეთ თმა ეით გამთეთრება!

ყოველი ასო დაშვებია:

გარნა მიზეზად არ არს არც წელი;

არც შიმით ღამე მიხილაეს ბნელი.

მომეცა ესრეთ აღრე ჭლარა,

სიცოცხლე ესე აწ დამემწარა,

გარნა არც სიცხით და არცა შრომით,

არცა სიკიეთით, არც მუშაობით,

ხოლო ეჭვრეტლი რა საპრობილესა,

და რა მოეკლდი მშტუჭიერს დღესა.

ესუნთქვიდი ეიყავ მით ფერ მიხდილი,

რა რომ არ მკონდა ჰაერი გრილი,

სიცოცხლე ბოლო მოუღებელი

მეგონა, იყო უსრულებელი, —

შიეცა ზვედრად უბედურას მმობელს

ესრეთ სირცხელი, — ვჭერეტ ჯაჭეს ულმოზელს,
თვთ მისი ბელი იქმნა შვლთ ბედად,
მიეხწოინით ესრეთ წაწყებელად.
აღრე ვიყავით ჩტუნ ექესნი ძმანი,
მეხუთე ყრმათეე მოკუტლბ ჩტუნგანი,
იქ იტანჯოდა სიყრმითეე მამა,
იგი ალაგი ცრემლით დანამა;
ბოლოს მოხუცსა უმართეს ძელი,
ზედ ჩამოარჩეს საწყალობელი,
რა რამდენთ წელთა ხანგრძლივად განელეს,
სამ ძმანი ცოცხლავ ციხის ძარს ჩაფლეს,
ორთა ძმათ თავი გააგდებინეს,
არც ერთი სიტყვებ არ ათქმევინეს,
ბოლოს მე დაერჩი ამდენ ჭირთ მხედი,
რომე ვიწყეველო მე ჩემი ზედი,
და საწყალობელთ რა ვიგონებდე,
ელერიდე ცრემლს და მეც სიკვდილს ველოდე!

2.

ციხე შილონი. ორ წყალთ შორის სდგას
ქვეშენელს, და შეიდნი სეეტნი ჰქონან მას,
რბედენი ასი უხილავს წელი,
ჭმუნეარეთ დასცემს ზედან ნათელი;

დარღვეულთ კედელთ მუქნი აპობენ,
ბნელსა იატაკზედ მცარეუ ნათობენ,
მცირეს სინათლეს ბნელი მოუკავს,
ვით ტყეში ცეცხლი შორითა ბჭუტავს,
ყოელ სვეტზედ გრგოლი არს დასობილი,
თვთეულს გრგოლს აქუს ჯაჭვი მობმული,
და ჯაჭვი იგი ვით საწამლაი
მოქმედობს კაცზედ, არის მომკლაი,
მათ შეხედვებელ ნაქონდა ქრუაღბ,
და მომციოდს ტანს ზოგჯერ თრთოლა,
მის შემდგომს მჩანდა მძიმედ ნათელი,
გარდევნიე რა გარს მქონდა ბნელი;
თაისუფლება იმ დღით მჩნდბ არად,
რა დღით უნკროსი ძმა მოკლეს მწარედ,
მკუდართ რიგზედ მხოლოდ მელა ცოცხალი
ვიტანჯებოდი, სრემლიან თვალით..

3.

ჯაჭვი იგი წელს გეკონდა მობმული,
ძელზედ ვიყავით მითვე მიკრული,
ერთად მაინცა ეყოფილევყავით,
ერთმანერთს ბიჯზედ ვერ უჯგებოდით;
მიკარებისთვის გული გვიცემდა,

თვალთ ნახეას ხომ ენ გეღირსებდა,
სიბნელი მეტის მეტად გეიშლიდა,
დღე დღეზედ პერობილთ სახეს გეცვლიდა,
გარდაივიწყა თუი ძმა ძმამა,
ნელიად განელო რა რომე ხანმა.
ნუგეზად გექონდა მხოლოდღა ესა,
რომ ერთმანერთსა ვაძლეედიტ ხმასა,
ერთმანერთსშია რა ესაუბრობდიტ,
ურთიერთს მითღა გუღს ჟმაგრებდიტ,
ვიტყოდიტ ამბავს ზოგჯერ წარსღლსა,
ხან კმუნეის მღერით ვატეობდიტ გუღსა.
გარნა ესეცა გეგებზრა ჩუღნა,
სასტიკმან ციხის მან სიბნელემან!
ხმაც შეგვეცეალა, მხოლოდ ეკნაოდიტ,
ძმანი ჩუღნ ძმათა ველარა ეკნობდიტ!

4.

სამ ძმზედ დღი მე თვთ ვიყავი,
ვიეიწყე ჩემი მე ბედი მავი,
და მექონდა მხოლოდ ეს მზრუნველობა,
რომ გამემხნია ძმ.თ სულგრძელობა,
სულ პატარა ძმა მრავალთ ცრემლთ მღერელი,
იყო მამისა ის საყვარელი,

ახ! სახე მისი გამოკეცლული,
ეთ ზთვარე სრული გამობადრული
თვალნი ციაგნი და მშუტაიერნი,
ეთ მოკამკამო ცანი ძლიერნი,
მოგვაგონებდნენ ჩუტასას დედაა,
მით უხშირებდით სხარეთ ცრემლთ ღერასა
იგი ძმა იყო ჩუტავა პირველი,
ვარდებრ გახმა ჩემს წინ ეთ ურწყეელი,
იგი ძმა იყო მზე ზე მკელი,
რომელს ვეკრეტდი მე თაეისუფალი,
და იყო წმიდა ვითარცა დილა,
მისებრიე ჩუტანში არეინ ყოფილა,
იყო უზრუნველ და მხარული
ცელიქი და ჰქონდა უნაღელი გული.
გარნა ნახა რა მანც მწუხარება,
გადაივიწყა მხარულება,
და იმა დღადგან ციაგნი თვალნი
ვსკალა, ცრემლნი რბოდენ ეთ წყალნი

5.

ჰქონდა მეორე ძმას წმინდა სული;
იყო მამაკო, ჰქონდა მხნე გული,
ვერა ჰპოვებდით მზგავს მისობნასა,

შებმოდა იყო მზად ქუტყანასა,
პირკელად იგი მიეცა სიყუდილს,
უთქმელად მოჩილ ექმნა თბვის წილს..
გვრძობდი სწყლა ეთა ჰუღებოდა,
ეთა ნელიად იგი ჰქრებოდა,
გვეყა მომკუღაეუ ახლოს ძმა ისი,
გარნა ვერ გვეძლო ხილვა ჩუტნ მისი
მის შიშით თრთოდენ ტყემიგან მკელნი,
მის მხნეს ჰკვირობდნენ თვთ მიწის მხენელნი.
მაგრამ საფლავად ექნა საკანი,
ვერ იქმნა ჰკრობის რა მის ამტანი.

6.

გარს ქონან შილონს ოთხკუთხივ ტბანი,
იგი არიან მეტს მეტ ღრმანი,
ტლლანი ხმითა სცემენ კედელთა,
შეადრწუნებენ თვა ხმით მსმენელთა,
ზოგჯერ ტბანი რა აღელდებოდენ,
ცინის ბანს ზემოთ თავსა წედებოდენ,
დახეთქილთ კედელთ ზოგჯერ აპობდნენ,
მტველთ არ ეშველათ, მსწრათლ დაგვახრჩობდნენ,
ეხედავდით ვიყავთ რა ყოელგზით კრული,
უცდიდა გაცრას ჩუტნას სხეულს სული.

შით მოერჩებოდით მაინც ვაებას
და ის მოგვეცემა თაეისუფლებას

7.

საწყალობელი შუათანა ძმა,
ეთა ყვაილი ზეზეულ გახმა,
ის საპყრობილე ცრემლით დანაშა,
უფრორე მოკლა უკმელობამა,
საშინელია ციხის საკმელი
ვერ მესძლებს ჭამას მისას ყოველი,
გარნა ხედაე რა საჭიროებას
იეიწყებ მაშინ გარემოებას,
მწყურვალეთავს მოაქუსთ რა წყალი,
მოკედლობს მაშინ ეთ დენის ძალი.
გეკონდა დღიურად ჩუპნ შაეი პური,
თუც შიმშილს ეკლბედით, მაინც ვემდური,
მან უფრო მოკლა ძმა ის საწყალი,
შემწედ ვეოლოდი არ გეკონდა ძალი

8.

ჯაქენი იგი წელს გეკონდა მობმული
ხეცზედ ვიყაეით მითეე მიყრული,

ძანდუც კმინ თითონებოტონ
 ერთად მაინცა ეყოფოლენევი
 ერთმანერთს ბიჯზედ ვარ უდგებოდით;
 მკარებისთვის გული გეცემდა,
 თვალით ხომ ნახვას ვინ გვალარსებდა,
 სიბნელე შეტის შეტად გვიშლისდნის
 დღე დღეზედ სახეს პერობილთ
 გარდაიფრევა თვისი ძმა ძამა
 ნელიად განელო რა რომე
 ნუგეზად გეკონდა მხოლოდ
 რომ ერთმანერთსა ვაძლევდი
 ერთმანერთ მიგან რა ესაუბრებდი
 ურთიერთს მითლა გულის უმაგრებდი
 ვიტყოდით ანბაეს ზოგჯერ
 ხან კმუნვის მღერით
 გარნა ესეცა გეგზრა ჩემთან
 სასტიკმან ცხის მან სიბნელეში
 ხმაც შეგვევალია მხოლოდ
 ძმანი ჩემი ძმათა ედარა

9.

სამთ ძმზედ დიდინდეთი
 ვივიწყე ჩემი მე ბელი
 და მკონდა მხოლოდ ეს მზრუნველობა

რომ გამემხნია ძმათ სულგაძელობა!
 სულ პატარა ძმა, მრავალთ ცრემლთ მღერელი,
 იყო მამისაგან საყვარელი, *სამხრეთ სულგაძეობა*
 ახ! სახე მისი გამოკეცლული,
 ეთ მთვარე სრული გამოზადრული; *მთვარე სრული გამოზადრული*
 თვალნი ციაგნი და მშვენიერი,
 ეთ მოკამყამო ცანი ძლოერი, *მოკამყამო ცანი ძლოერი*
 მოგვაგონებდენ ჩუქნასას; *მოგვაგონებდენ ჩუქნასას*
 მით უხშირებდით ცხარეთ ცრემლთ ლერასა!
 იგი ძმა იყო ჩემთა პირველი, *იგი ძმა იყო ჩემთა პირველი*
 ვარდებო გზა ჩემს წინ ეთ უწყველი; *ვარდებო გზა ჩემს წინ ეთ უწყველი*
 იგი ძმა იყო მზეზე მაჯალი, *იგი ძმა იყო მზეზე მაჯალი*
 რომელს ეკურედი შე თავისუფალი, *რომელს ეკურედი შე თავისუფალი*
 და აყო წმიდა ეთარცა დილა; *და აყო წმიდა ეთარცა დილა*
 მისებრივე ჩუქნაში არეინ ყაფალა. *მისებრივე ჩუქნაში არეინ ყაფალა*
 იყო უზრუნველ და მხიარული,
 ცელქა და ჰქონდა უნაღვლო გული,
 გარნა იხილა რა მწუხარება,
 გარდაივიწყა მხიარულება,
 და იმა დღიდგან ციაგნი თვალნი
 ეცუდნენ, ცრემლნი რბოდენ ეთ წყალნი.

ნუ დაჰქარგავ ძველსა გზასა, ნურცა ძველსა მეგობარსა.

მეუსრულებელის კომედიითგან

ერთი სცენა.

მოქმედნი პირნი:

ელიზბარ, სოფლელი თაელი.

ვაბრიელ, საწყალი ჩინოენიკი სამსახურითგან გამოასული,
ეს და ელიზბარ ერთის სოფლიდგან არიან.

კვირივე, ბიჭი ელიზბარისა.

ალექსანდრე ივანიჩი, ლუბერნსკის პროკურორი.

გუბტირინე, ცოლი ამისი.

ნიკო

პაეღე,

ზაქარია.

შული ამათი, ყმაწვილები.

მწერალი ალექსანდრე ივანიჩისა.

მოსამსახურები.

ნუ დაჰქარგავ ძველსა გზას, ნურცა ძველსა მეგობარსა.

კომედია სამს მოქმეიებად.

მოქმედება პირველი.

(სცენა წარმოადგენს პატარა ოთახსა, ერთ გვერდზედ ტახტი სდგას, მეორეს გვერდზედ სკამები, ტახტზედ აქა იქ ტანისამოსი ჰყრია და ზოგან თოფი, ხანჯალი, სხუა და სხუა. გაბრიელ ტახტის თავს ჩამოშდარია დახეულის ეიც-მუნდირით, და როდესაც ელიზბარ დაელაპარაკება, იმდენს ცდილობს რომ ასიამოვნოს რამე, თეაზით და ღიმილით პასუხს აძლევს. ელიზბარ ჩიბუხი ხელში, ახალუხა, გაიელის დიდგულბდ და გამოიელის.)

გამოსელა პირველი.

ელიზბარ და გაბრიელ.

ელიზბარ. აი, ცხოვრება ინატროს კაცმა ამისთანა! არა გავს სოფელს, ფუ! სწორეთ მამაბეზრა თავი! აქა, როგორღაც ისე, როგორა ესთქუათ, არის კარგი. გულსაც უხარია, სულსაცა. ასე გადის დრო, თითქო, ისე, არაფერიო. სულ როგორღაც ყოველი ფერი სხუა ნაირად არის.

აბა რამდენი ხანია რაც ქალაქში ვარ?.. (თითებითა სთვლის.)
ერთი, ორი, სამი.. სულ სამი დღეა. აბა რა არის სამი
დღე. ეს სამი დღე საათათაჲ ძლივს მიქრენა? დავიბადე,
სწორეთ ახალად დავიბადე, სრულებით სხუა კაცო გაეხდი,
ასე მგონია სულ თნუთმეტის წლისა ვარ მეთქი. მამაჩემი
არ გამიწყებდებოდა! [თან უღვამებს იგრებს და უხაროან.]

ჰა გაბო, შენ როგორა ფაქრობ ამასა? არა მამიშენის მზეს?

გაბო (თავზეთ დაღამალით) მე შენი ქარამე? ვე-
თომც როგორც რასაკურეელია ენაზო ელოზბარ, დიდი
განჩევა გახლავსთ, სად სოფელი და სად ქალაქი, აქრო-
გორლაც სულ სხუა ჩაირთნა არის..
ელოზბარ. დებს რასაკურეელია ძმო! აი ჩემი თავი
აეილოთ მგალითად მყოქ თავისუფლად ფრინველი ვარ..
(სამოუნებით იტყება.) ჩემს თავის ბატონი, მე თუთონა
ვარ, არაეისი არ გეშინიან, ანგარეშს არცა ვინა გთხოვს,
არცა ეის აძლევ, საითყენაც გინდა გაფრინდები, საითყენაც
გოდა გაიქცევი. აქ ტოტონი არის, იქ მალაზა, იქ ბულ-
ფარი, ბულეარს ხომ ნუ იტყევა, სადაც ლამაზია სულ
იქ დადის, როგორც თოვლი ისე თეთრები არიან; რომ
კაცს არ უნდოდეს, თვალეში ქაღალე თავისას არ იშლიან,
რომ შეეხედავ ხოლმე, როგორლაც ეს ძველი სისხლი
ამემღერევა და გამიახდდება ხოლმე, მამაჩემი არ წამიწყებ-
დებოდა: შენ, შენ რღას იტყევი, შენ პლუტოჲმე მგონია
შენცყოჲსა. მე მგონია არ აცდინო? ქვეშ ქვეშ იყურები,

მაგრამ გაცნობ რაც შული ხარ. (იციინს.)

გაბრიელ. ხ! ხა! ხა! კნაზო ელ ზარ! ხა! ხა! ხა!..
ლმერთმან იცის.. როგორი ხუპარა ზრძანდებოთ. ხა ხა ხა!
(ჰსტვენნიან) ეგვი არა და კნაზო! შტაბის ზემოთ, ახლა
მაღაზიები რომ გახლამსთ, თანჯრებში ასეთი სურათები ჰქილია,
ზოგი ტრეილა, ზოგი ისე როგორც, რომ ლმერთმან
იცი კაცს ისე, როგორც მოუნდეს... ხა! ხა! ხა! იქნება
თქუტსნ ნახეთ კნაზო ელიზბარ?
ელიზბარ. ჰმ! ენახე და სწორეთ ანგელოზები არინ ძმარ
თითქო ცოცხლები იყენენო, გუშინ ერთს საათს უყურებდი
და თვალები ვერ მოეაშორე, რამდენიც მინდოდა მოეშო-
რებულეოყავ, იმდენი თვალები კიდევ იქით მიზბოდნენ; იმ
წყეულებს როგორ დაუბატაეთ! რა მზრები აქვთ, რა
გული!. მარტო სუნთქვა აკლიათ წყეულებს... ელექტ ერთი
საათი, უყურე, უყურე, რომ არ აქნა მიგაფურთხებ, ფუ
მეთქი, აეიქნაე კელი, წამოეელი და ძლივს მთევშორე
ცოდვასა. მეგონა ეს ეს არის მეთქი, ჩამოეელ ცოტა
ქეემოთ, ახლა სხუა უარესი მატლანარი ენახეთ ერთს ქალს
მიედო ორი თითი პირზედ და იციინდა.. ახლა იმხს ნა-
ეჩერდი: უცკარი, უცკარი; და. აი ქრისტემ დასწყევლოს,
მაშა ჩემი არ წაღწყუდეს სსაჯრეელია. აი ცხოვრება
ძმარ! ცხოვრება ინატროს კაცს, ამითანა!.. ცხოვრება
არა, რას ნახავ მაშა ბუნე ნუ წაგინწყუდებო ენახარის
მეტსა —

გაბრიელ. ელიზბარ, ეთომც რა გგონიათ?..
თაის რიგზედ შეიძლება რომ ესთქუათ, სოფელაც კარგია.
მითომ ის რილით არის ქალაქზედ ცუდი. იქ უფრო კაცი
ზოგჯერ კარგ დროს ატარებს!.. ხან თევზების დაჭერაა, ხან
სანადიროთ წასელა, ჰაერს ხომ ნულარ იტყვი!

ელიზბარ. მერე ცოლი? ჰა? ხომ გაგიგია ცოლის შე-
რთება, თვალეზზედ ცოლის მიკერა არისო. რამდენი ეაჲ-
ეაგლახი ჰსდეს, ჩხუბი, ყალმაყალი!.. ეს ასე არ არის!.. ეს ასე
არ უნდა!.. ეს საქმე უფრო წაგინდენია! მიბრძანდი ერთი
ნახე და სცადე, ბევრსკი ასიაშოენებ ჩემს ანას ჰა.. უნდა
იცოდე რა მოთმინება უნდა ჰქონდეს კაცსა, რომ აიტანოს
რამდენი ნაირი ლანძღვა და თრევა.. აგერ თითქმის ოც
და ხუთი წელიწადია ყოველ დღე ჩხუბში და ყალმაყალ-
ში მოედღიართ.. (ამოიოხრებს) აგერ დღეს ხვალ ჯვარის
წერაც მომიხდება ქალისა... კვირიკე. ეი!.. ბიჭო!.. ჩიბუხი
გამიკეთე! ჩქარა!

გაბრიელ. (წამოხტება ტახტიდგან დი ჩიბუხს მიუარდება
კელში რომ უჭირავს ელიზბარს.) მიბოძეთ თქუტუნი ჭარიმი,
მე გაგიკეთებთ.

ელიზბარ. (წყენით) შენ შენთვის დაჯექ ძმაო.. ეს შენი
საქმე არ არის. ამისათვის მოსამსახურებია რიანი.. მაღლობა ღმერთს,
ძალთ უმრავლესაი მიყრიან შინა.. ბჭანების მეტი კი
არ შინდა, ეს არის ძნელი რომ აქ ერთის მეტი არა მყავს
თორემ, სწორეთ გითხრა არა ვარ ნაჩევი ერთის მოსამ-

სახურის ყოლასა. მგვრამ რასა იქ ძმაო, ყოველთვის ხომ
რაც მოსამსახურები მყენან, კუდსებით უკან არ ეიდგები.
კვირიკე! (უსტვენს.)

გაბრიელ. ენაზო ელიზბარ! კიდევ დიდი ხანი ხომ არ
მოგიგვიანდებათ ქალაქში?

ელიზბარ. არ ვიცი ძმაო!.. სწორეთ გითხრობ არ ვიცი..
საქმეზედა ჰკვირებ როდესაც მოვრჩები... ღმერთმა უშეშლოს
არუთინას-შვილს, კარგი გლეხი შეაყეს ერთი კომლი ამ ქა-
ლაქში, მინამ ვარ არა კარგი ოთახში დამაყენა, მართალია
ერთის წლით ხარჯი ევატივე, მაგრამ, მაინც კარგი სიყე-
თე მიყო... თუ საქმე მალე შევასრულე, თავს დავბრუნებ
და ჩემს სოფელშივე გაეწევი... განა არ იცი ძმაო! ჩემს სა-
ქეფოთ არ ჩამოვსულვარ... ჩამოველი ჩემის შეილებისათვის,
ეგება რამ ალაგები უზოგნო საღმე... (თავს იქრებს.) იძახიან
დალოცვილები, შეილებიო! სწორეთ ცეცხლია შეილების
ყოლა, მერე ისიც ბმ დროში!

გაბრიელ. ეგ დიან მართალი გახლავთ, ებ აგრე გახლ-
ესთ. ვითომც ანბობენ, რომ შეილები, არიან სწორეთ
ფრე...

ელიზბარ ჰო, ძმაო და, მეც მანდა ვარ, რომ სწორეთ
ესე არის რასაც ეანბობ. ზო, მითომ რა უნდა გეთქო
გაიხდებიან და მითომ გამამადლებიან ზო ძმაო! იმათ შესტ-
კირე, გაიხდებიან თქო და, მალე გაძღები! რას ანბობ შეილო,
თავიდარახის მეტი არა არის ზა, — ქეთიან უნდა ამოი-

ლო და შეინახო, თუნდა მოიპარო არ დაეძებენ, მამა ჩემი არ წამიწყედეს! ეს ბაშმაკი, ეს ლეჩაქაო, ეს წამოხასხმელი ეარო, ეშმაკი იცის და ქაჯმა რა უნდათ და რაები, კაცი რომ ეერას გაიგებს იმათ ჩაცმისას.. აი, შორს სად მიდიხარ, ჩემი სოფო, დღეს ყმეჩვადმეტეს წელიწადში გადადგა, ახლად რომ გვირგენი დავადგათ დრო აქტს. მეგრამ რას იტყვი ძმაო, რომ იცოდე რა სამინელი ანჩხლია, ახლო ვერ მიუდგები; მერე ეონ არის ამისი მიზეზი.. დედა, სულ დედა, იმან გააფუჭა, იმან წაახდინა. მეგრამ ეს უნდა ვსთქუა, სწორეთ ანგელოზსა ჰგავს: მალლი, წერილი ტანი, მერე წელი, [კელით ანიშნებს] წელი სწორეთ აი აშაში ჩაჯდება. მეგრადი?.. მაგასკი ნუ მკითხავ, ძმაო! სწორეთ თოვლია, ასე, რომ შეხედო გიამებდა!.. რუსულს როგორ ლაპარაკობს, მე ხომ არეიცი არა ძმაუდ, ერთხელ ერთ-მა სალდათმა გაიარა ჩუტნს სოფლისაკენ და იმას დაუწყო ლაპარაკი, ისე სხაპა—სხუპით ლაპარაკობს, რომ სულ ჰპარსამსი შენ გონია იაფათ დამიჯდა იმისი ჰსწაველია თუ! ჩუტნის ღუდლის შვლი სემენარიამი ნამყოფია, ჩუტნში დიაკენაბ არის და ის ასწავლიდა, იმის სწავლისათჳ თითქმის ნახევარ ყმა და მამული ზალოგმი მატქს.. აი, ახლა ჩამოველი ჩემის პატარა ბაღლებისათჳ: ეანოსთჳ და პეტრესთჳ, ეგება პანციონში მიღაღებინო სადმე!.. აბა ძმაო! ახლა მენ ინგარიმე თუ რამდენი ხეეწა და თაეის დაკრა მმართვეს. ჰი იმას ეხეეწე, ჰი ამასა კიდევ კარგია, რომ კარგი მე-

გობრები მყუანან, თორემ თუ არა მყოლოდა, შენი შტერი.. კვირე! მენ ეშმაქის შკლო, ფიბრძანებ, ჩიბუხი მეთქი! გაბრიელ. (კიდევ წამოხტება) მე დაუტახებ თქუქნი ჭირიმე ბიჭსა.

ელიზბარ. შოცა საყუარელო, შოცადე. ნუ გაირჯები, თუთონ მოვა ის შეწეწებული. ეგ მოსამსახურები ძმაო, სულ მაგისტანა ხალხნი არიან, ერთის თქმით ხომ ეერას გააგონებ.. ეინ იცის სადა გდია ახლა ებოში და ხეირინამს. რამ დაშეიწყა, იმას ეანბობდი ძმაო! ხომ იცო რომ ახლანდელს დროში შეუწეწებელად არა იქნებარა.. შენ თითონ ხომ კარგათ იცი.

გაბრიელ. [ოხრავს] ძნელია თქუქნიმა მზემ ახლანდელ დროში ცხოვრება, თუ კაცი შეშვე და მწყალობელი არა ეინა ჰყავს. აი მე არა ეარ რომ ასე ბედხეირათ დაეთრევი.

ელიზბარ. რომ გეუბნები!.. კარგია კიდევ რომ მე შეშვეებიტარი მყუანან და მწყალობლებიც, მადლობა ღმერთს!.. ყველა კაცი არ არის ჩემსაეითა და.. შემაძლიან კეხნითა ეთქუა რომ ჩემისთანა კაცი ამისთანაებში არა მგონია რომ იყოს საამე.. აი როგორც ახლა, მაგალითად გმტყვი.. ჩემი სანდრო, ჩემი სანდრო. (უღვაშებს დადგულად იგრებს, გაიეღის და გამოიეღის.)

გაბრიელ. ნებ მომეცოთ თქუქნი ჭირიმე გკითხვით, ეიშ გახლავსო, სანდრო?

გლიზბარ ჰმ! ასე მგონია იცნობ მეთქი. განა არ იცი
ენ არის ალექსანდრე ივანიჩი? შენ დალოცვილო, ქალაქში
იმყოფები და იმასაც ვერ იცნობ?

გაბრიელ. (მოწიწებით.) ენ არ იცნობს იმასა, ის არ იც-
ნობს ჩემისთანას წერილს და ჩურჩუკა ხალხსა, თორემ
იმას! ენ არის ქალაქში იმისთანა, რომ არ იცნობდეს.
ლუბერსკას პროკურორს ალექსანდრე ივანიჩს! კაცო ღე-
ნერალია!

გლიზბარ. ფო, დიახ ჩემი სანდრო, ჩემი სანდრო! საში-
ნელს კაცს ამბობენ, ქუაყი თრთისო იმის ხიზისაგან,
იმისთანა ხარისხი თურმე აქუს. (ხელით აჩვენებს). აჰ სიბ-
რტყე ჯუარი ჰკიდია თურმე ყელზედ. დალოცვილი რა
ჰკვიანი კაცი გამოვიდა! ჰა!

გაბრიელ. რასაკვრეელია დაბლ შენი კირიმე.

გლიზბარ. მერე როგორა დგასო! რა სკამები და რა
მდივნები და, თურმე სულ გორგოლაქებით, რომ საით-
კენაც გინდა წაიღებ მინუტში და წამოიღებ, ღმერთმანი
ეწივა მოგინდება. (აჩვენებს) აშოხერს ტახტივით კარაჩის თურმე
სხუა და სხუა რაღაებაც ფიგურები, პორტეზიანი, რას
იტყვი თურმე რომ არა ჰქონდეს! აი ბედნიერება,
სულ მაღლა და მაღლა ადის, ახლა ასეთს სიმაღლეზე არ-
ის რომ თვალები ძლევს მისწედებიან.. სწორეთა ესთქუა
მე და ჩემს ღმერთმა, რომ ღარსებაცა აქუს.. ათას ხუთა-
სი თემანი ბანკში თურმე აქუს.. ხუმრობა არ არ არის

ძმაო გაბო ამდენს ფულების კონა.. როგორა აქუს, ეი
იციის შიგ რაფა, ძეხ, მაგრამ იცო რა?ქე და ის, ერთს ქე-
ეშაგებში ეწოლილეთათა, ერთა პერანგო გეცმაი, თათქმის
ერთი წილებიც კი გეცმაი.. საკვირველია, ახლაცკა თვალთ
წინ მიდგას, რომ მეტყოდა ხოლმე: რა არის წაღება მათ-
ხოვო, ჩამეტეფო, ერთ ნაირი ფეხი გეაქსო, შინადგან გარეთ
ვერ გაესულეთარო, ჩემი წაღები ძველი არისო, მცხენიან
ვერ ჩამიცოპო. მეც ეეტყოდი ხოლმე, ყოველ დღე ილაჯს
მიწყეეტამ სანდრო მეტყი, მენ რომ ლარიბი იყო, ჩემი რა
ბრალი არის მეტყი. მაგრამ რას ექმოდო, უკანასკნელ პერანგს
გაეიძრობდი და მიეცემდი ხოლმე.. ფულების სესხებას ხომ
ნულარ მეტყევი, ერთ აბზობით, ორ აბზობით, მესესხებოდა.
მეც ყოველთვის ეძლეედი ხოლმე. თაქში ხომ ეინ იცის
რამდენს დავარტყაედი ხოლმე. ასე ეექცეოდი ჩემს სანდროს,
რომ ათას წილად მენზედ ცუდად.

გაბრიელ. (გაკვირებული თავს იქნევს,) აბა! თქენი ქი-
რიმე კნიაზო ელიზბარ, მაგას როგორ მოეიფიქრებდი?

ელიზბარ. მაშ რომ გეუბნები!..კვირიკე!..დასწყეელოს ღმე-
რთმა! კვირიკე! აბა თუ გაიგონოს. მამა ჩემი არწამიწყედებ
სულ კბილებს დავაღეწე. ბიჭო! ყრუ ხარ. ჩიბუსი ჩიბუსი
ჩიბუსი მეტყი!

გამოსელა 2.

[კვირიკე დაკლდეჯილის ტანსამოსით და თმა აბურტყული

შემოვა და კარებთან ატუზება.)

კვირიკე მოწყენილის სახით) რას მიბრძანებთ შენიჭირიმი?
ელიზბარ [ჯაურობით]

შენ უმგზავის შეილო, საღ ვგდე.. (დაცინებით) რას მი-
ბრძანებდით? ღმერთმან ნუ იცის მკითხაეის თავი რასაც
გობრძანებდი.. ბიჭო, ვირის ყურები ხომ არ გაბია! ზრინწი
გამიწყდა, შეილო შენის ყვირილით? მაგისათვის გაქმევე პურს
და გინახამ, რომ აგრე უხიაკათ იქვეი? (გაბრიელს მიუ-
ბრუნდება.) დახე ერთი მამაშენი ნუ წაგიწყდება, თუ რო-
გორ ხესაეით გამემებული დგას? თითქო სიზმარში არისო?
შე შეჩვენებულო, ხომ არ გინდა რომ გამოგაღვიძო და
გონს მოგიყვანო?

კვირიკე. რაო შენიჭირიმი? რას მიბრძანებდი!

ელიზბარ. ამისათვის რომ ეგ შენი ვირული ქცევა ენა-
ხო? არა შე თავს ლაფ დასხმულო, აქამდინ რით ვერ
მიხუდი სამსახურსა? ჩემთან პირუტყვე-ცვი გონებაში ჩაე-
რდება და შენ რა ღმერთი გაგიწყრა? გამოკეთე ჩიბუხი?
შე ბრიყო.

(კვირიკე მივა კუთხეში, ბუხრის თავიღამ აღებს თამ-
ბაქოს ქისასა, გააესებს ჩიბუხსა, ცეცხლს გაშოილებს ბუხ-
რიდგან, ჯერ ოვთან მოსწევს, მერე თავისის კალთით
თავს მოწმენდს და მიუტანს ელიზბარს, რომელიცა გამო-
ართმევს, ტახტზედ ჩამოჯდება და რა ბოლს გამოუმეებს
პიროდან, პირდაპირ ბოლს კვირიკეს თვლებში ჰსაცემს —)

კვირივე თვალმზედ კელს ისომს და ახველებს ელიზბარკი იცინის.

ელიზბარ. ერთი კაცმა შეხელოს ნეტარ თუ რასა გაეს! სწორეთ ვირია დიდუტრა. შენ ნუ მამოკუდები! ნეტავერ კაცს მაინცა გეანდეს. ერთი ჩაიხედე მაინც სარკეში რასა გეეხარ? (უფრო და უფრო იცინის.)

კვირივე, (თავს მოიფხვანს) აბა მაშ შენი ჭირომე, მიზრ-
ძანე ვესა ვგეეარ? კაცო არა ვარ თუ? მაშ რა ვარ თუ
კაცო არა ვარ?

ელიზბარ. [იცინის] ვირი.

კვირივე ვირი. ხედავ? [იქეება] ხედავ რას შეუბნება.
ვგ შენი ჭირომე, როგორღაც ვერ მოღას, შენი ნება გახ-
ლამსთ. მაგრამ (თავს იქნევს) არა შენი ჭირომე, იქნება
სხუას ვისმესკი ვგეანდე, მაგრამ ვირსკი არა ვგეეარ! ვირსა
შენი ჭირომე, ოთხი ფეხი აქუს, გრძელი ყურები აქუს.

ელიზბარ. [კასკასებს.] შენ ვირსა რითი სჯობახარ?
შენ იმ ნაირი ზარმაკო და დაშეებული პირუტყვი არა
ხარ?

კვირივე. ძალიან კარგს ვისმეს შემადარე ჰა, აბა რა არის
ვირი შენი ჭირომე? ვირი ვირი არის. ვირსა ქვევაც რო-
გორღაც სხუა ნაირი აქუს. ვირსა თამამობაც და ხტომაც
არ შეუძლიან.

(რა ამას იტყვის შემოტრიალდება და მერე) შეტყებ
შეოხტება და თან ბრეყულად იღრეება!

ელიზბარ. ჰო. აბა აბა, ერთი კიდეც [იციან და ძალიან, ტაშს უკრამს და იძახის.] ზო, აი ბარაქალა! ხედაე, ეირიკი არა და ახლა ეირს კიდეც გადააჭარბე. (მიუა და გაიხედამს გზრეთ.) ოჰ, შუა ღლე გამხდარა, შენი მტერი, ჩემს სანდროსთან უნდა მივიღე სანახაეთ, მაგრამ ანბობენ თუ არ თერთმეტ საბთხედ არავის არ მოიღებს ხოლმეო. [კვირიკეს.] კარგი სულელიო, გეყოფა, ბრწყული ხტობა, თუ კაცმა ნება მოგცა მაგის მეტი ხომ არ გინდა... ტანისამოსი მოიტა ჩაეიცო ჩქარა.

(კვირიკე გაეა.)

გაბრიელ. [მოწიწებით მიუახლოვდება ელიზბარს] მე, თქუნი ჭირიმე კინაზო ელიზბარ! თქუტნთან ერთი სათხოვარი მაქუტს. თქუტნა მენი ჭირიმე, ყოველთვის ჩემი მფარველი, შემწე და მწყალობელი ბრძანებულხართ. [მომტირალის ხმით, წუწუნით] მინამ პირში სული მიდგას, არ დამაეიწყდება თქუტნის სიკეთე. თქუტნგნით შეუწყნარებელი მოგეკადე, აუ ჯაგიეიწყათ სიკუდილამდინს. მეორე მამის ალაგს მეგულებით და ყოველთვის ღპეროს ეფედრები და ეთხოვ თქუტნს სიცოცხლესა.

ელიზბარ. რა ამბავია ძმაო გაბო? მითხარი რაში შემადლიან გამოგადგე?

გაბრიელ! თუ ნებას მიბოძებთ თქუენი ჭირიმე, მოგახსენებთ. (თან ეციმცნდირს ისწორებს.)

ელიზბარ. მითხარი ძმაო, მითხარ. პირ და პირ მითხარი.

ხო იცი პირდაპირ თქმა მიყურას, მე ყოველთვის მოხარულ-
ლი ვარ, თუკი რამ შემძლიან კეთილი საქმე ექნა, შე-
წუება მიეცე ვისმეს, თუკი რამ გამოძივა ხელითგან! ამასა
ქრისტიანობრივი მოვლევობაცა მოითხოვს.

გაბრიელ. ყურის გაება შენი ჭირიმე. ჩემი ერთგულე-
ბა და ბეჯითი სიარული სამსახურში, მგონია რომ მოგე-
ხსენებოდეს მთავრობასა და, თქუპნ ნუ მოუკუდებით ჩემს
თავსა, ღმერთს გეფიცებით, ჯამაგირი ისე ცოტა მაქუს,
რომ ხარზიც ვერ იცხოვრებს იმითი.. კიდევ კარგია, რომ
თქუპნისთანხს მალალს გეამს, ზოგჯერ ან არზა ექნება, ან
კოპიო რისამე, გაღუწურ ხოლმე და ცოტას რასმე მამყე-
მენ, იმითი რის ყოფით ვარჩენ თავსა, თორემ თუ ისიც
არ იყოს, თქუპნი მტერი, რაც ჩემი საქმე იქნება.. მათ
მალალ-პაციონების აღექსანდრ ივანიჩის სასაქრთლოში
მოვახსენებენ ეკანცია არისო სტოლნაჩალნიკის პომოშნი-
კისა.. რადგანც თქუპნი ჭირიმე ეგრეთი მეგობარი ბრძანე-
ბულხართ მათ მალალკეთილშობილებისა, თქუპნთუც ერთის
სიტყუს დახარჯუა ჩემ საქმეზედ, იმასთან არაფერი გახ-
ლამსთ..

ელისბარ. ბატონი ბრძანდები, ძმაო, ბატონი. მე ასე
მეგონა ერთ დიდს რასმეს შემამიყვეთაედი მეთქი. ეს რა
არის, დიდი სიხარულით ჩემო ძმაო.. ვმე რასაკრეელია
ჩემი სანდრო, მაგისთანას მტირეს საქმეს დიდის
სიხარულით ამისრულეპს. შენ დალოცვილო, ასე მეგონა

იმისთანა სათხოვარი გქონდა, რომ აღსრულება ძნელი იქნებოდა.. ეგ ადვილი ჩემო ვაბო, ხათრიჯამი იყავ რომ უთუოთ გაგირიგებ ჩემ სანდროსთან (გაბრიელ მდაბლად თავს უკრავს). აჲ ღროვე, ღროვე! აჰა. ერთს ქუც შესაგებში გვეძინა ხოლმე, ერთი წალა გვეცვა ხოლმე!.. ეს მგონია დიდს რასმეს ნიშნავს.. ეთხოვო რამე ჩემ სანდროს და არ ამისრულოს!.. ე-ჲ შენს ელიზბარს.. ახლა შენი შტერი.. რაკი მნახავს.. რა გაოცდება!. მომიყვება, დამიწყებს საუბარს.. აი რისგან არის! რა წყალმა მოგაგდო ჩუპნენ?.. რა სპქმეს გაუელია. როდის ჩამოახველი.. როდის წახვალ? დიდხანს დარჩებით ქალაქში?.. ახლა შენ, მამინ უყურე, ძველს მდგომიარობას რომ მოიგონებს!.. მე ცერემონი და რაღაებიც არ მიყვარს. პირდაპირ ვეტყვი მეგობრულად.. წაიყვანე ძმავ ჩემი პალღები მეთქი, რაც გინდა უყავ, მომიცია მეთქი, გინდ კოპუზში გაგზავნე, გინდ პანციონში, სადაც შენი ნება იყოს და როგორც გინდოდეს მეთქი.. (კოტას ხანს დაჩუმდება,) მერე რასაკურეელია, მენტვსაცა ეთხოვე...

გაბრიელ გმადლობთ თქუტსნი კირიმე, ღმერთმან თქუტსნი თავი მიცოცხლოს.. ღმერთმან თქუტსნი წყბლობა ნუ მომიშალოს. [რდებს დახეტლს შლიაპას.]

ელიზბარ. მშვდობით ძმავ, მშვდობით, გამარჯობით, (გაბრიელ გევა)

ელიზბარ. [მარტო ოთახში გაიეღის, გამოიეღის და

ლაპარაკობს.) ეჟო!.. ე სხეებისთვისა ეცდილო...
თავისთვის ეცადო რასმეს.. ამაზედ კარგი დრო სადღა მემ-
ხედება.. ეა შენს ბიჭს. ეჟო მივალ და ჩემს სანდროს,
ჩემთვის ერთს რასმეს ალაგს ეთხოვ ქალაქში.. რა უყოთ
თუ რუსული არ ეიცო.. თუკი ალაგს მომცემს სადმე, განა
ისკი არ შეუძლიან იოლათაც წამიღოს.. მითომ რა ჩემზედ
კარგები არიან მდივანბეგების პერეოჩიკები.. ეს კარგი ფიქ-
რი მომივიდა.. ღმერთა ეფიცავ კარგი ფიქრი მომივიდა!..
არა, სანდროსათვის, მითომც რა დიდი საქმე არის, იმისთანას
პატროსანისა, იმ გავრ ხარისხის მქონებლისათვ; ჩემისთანას
კაცს რომ საქმე გაურიგოს, ეითომც გაუფურთხებია! კარგი
მოთბო აღგილი, კარგა ჯამაგირი.. ანბოზენ ეთომც, შემის
ფულსა, სხხლისას, თუ სამთლიან ეძღვებთო.. მოსამსახუ-
რე იმათი კი ჩემთვის საჭარო არ არის.. თუ ენებებთ
მე თითონ მიწართმეე.. ძალთ უმრავლესნი მიყრიან სახ-
ლში. ცოტას აქა იქ აწასხლეტრანსმეს კიდევ, არ შეიძლება
რომ ეს არ იყოს, მამა პაპური ჩეულებს არის... ვაჟ თუ
წამოვა ხეაფი სიმდიდრისა და წამამწეები თავზედ.. რასაჟ-
ვირეელია რომ ჩემს სოფიკას მაშინ კარგს კაცს მივცემ..
მე კი ეერ გაემართამ ბაღებსა. აი, სიცოცლე გაქვს, ელი-
ზბარმა დაიწყოს მაშინ ცხოვრე შესაფერი.

(კვირიკეს შემოაქტს კაბა, ჩააცმევს და ელიზბარ გასელ-
ას რომ დააპირებს ფარდა ჩამოეშეება.

... მათივე სახელითა და ...
... მათივე სახელითა და ...
... მათივე სახელითა და ...
... მათივე სახელითა და ...
... მათივე სახელითა და ...
... მათივე სახელითა და ...
... მათივე სახელითა და ...
... მათივე სახელითა და ...
... მათივე სახელითა და ...
... მათივე სახელითა და ...

დის, — წარსულის ცისკრის ნუმერში ლაპარაკი მქონდა

ლოტოზე, რომელიცა ასე უწყალოდ ღუბავს ჩუქნ სახლს, რომელიცა ასე სასტიკად აუბედურებს ჩუქნ წერილ შკლებს; განა ჩუქნ სახლის უფალს, (ახლანდელს დროში ხომ ქალი შექნილა, სახლის უფლად) იმდენი გრძნობა აქვს იფიქროს შკლის კეთილად აღზრდისათვის? განა იმას ის გული აქვს, რომ შესტკიედეს თავის საღმრთო მეუღლის ქმრისათვის, რომელიცა ზრთელი დღე ატარებს თავის ცხოვრებას იმ ზრუნვაში, რომ მოიპოვოს და გამოკვებოს თავისი წერილ შკლი და ცოლი, რომელიცა მეუბრალებლად ანიავებს ლოტოზედ. იქნება ჩემო საყუარელო მკითხველო გაჰკვირდეს და სთქუა, არაფერ მინახავს იმისთანა ქალი, რომელიცა ლოტოზედ ანიავებდეს ქმრის ოფლისათვის თუ არა გჯერავს, მაშ მე შენ ბატყვი:

ლოგორც წარსულს ნუმერში უთქვი, ვახტენდა დალა-
თუ არა, — იმათი დილა ხომ ან ათი საათიდან ან თერთმეტი,
ჯერ ქვეშაგებში, ერთი ორჯელ თუ სამჯერ გადატრიალ-
გადმოტრიალდება, ეს იცათ, რათა, მკითხველო, ამისათვის
რომ ეზარება ადგომა, მეტის უძილობით, მეტის ჩიჩინით,
რომელიცა გამოუელოა იმ ღამეს, ისე მოუწყევტაეს, რომ
წამოდგომა ეზარება; მაგრამ, რადგონდება, იმ დღეს სა-
ღამომხევიდევს ხუთა ზღაგს ლოტოხედ წასელა, ის მოგო-
ნება, თავის ანდამატის ძალით, წამოსომს ქუტქსაგებში,
აბასცენა რომ ახლა აქ არის! მე ეიცი ერთი სამოცი
წლის დედაკაცი, რომელსაცა პირში ერთი კბილი აღარ
აქუს და რომელიცა ისე გატაცემულია ამ წყეულს თამა-
შობაში, და ისე გალოთებულს ამ ლოტოთა, რომ ზვერ-
ჯელ მრთელი დღე გაუთენებია და გათენებასას ისე მი-
ძინებია, საღამომდინ, რომ არა სკოდნია, ის დღე ღრუ-
ბლიანი იყო, თუ უღრუბლო. დიან, წამოჯდბ ქვეშაგებში
ეს ლოტოს მოტრფე და დაუძახა თავის გოგოს სულე-
ლისაზარას, ერთა საათი პირის დაბანას, სანუნებლების
წაცხობას და თავის კარცხნას უნდება, — გახდა თორმეტი
საათი, — ახლა, საცოდავი გოგო, შედის და გადის, შემო-
აქუს. ნაირნაირი თავსაკრავი, ხან ერთს შემოიკრავს თავზედ
ხან მეორეს, იმისი უზრუნველი ქალბატონი, იხედება სარ-
კეში, ჰკითხავს გოგოს, რომელი უფრო უნდება და ბოლოს
რის ყოფათ და ანბით რა მოირთება და წამოდგება, სა-

ათს უყურებს, როდის დღემდება? ძალიან ბევრი, რა არ
გააკეთა სახლისათვის! ბევრს დაეძებს ეს სახლს, ან კარს,
ისიც არ იცის, იმ დღეს სადილათ რა აქვს, არც ის იცი
უყვოდება რამე, თუ არა ქმრისა ხომ, თუ ჰყავს, ქმარი
როდის გავიდა, ან რა გუნებაზედ, ან ჩაი მიიღო, ან კამა
რამე, თქვენ არ მამიკედეთ, ის ისე გაცივებულა, სახლის
მდგომარეობაზე, როგორც თქვენ ჩემო მკითხველს, სპა-
რსეთის მახის სახლკარიბნობაზე. როგორ გგონიათ მკითხ-
ველს, ეს უბედურება არ არის? ეს ხისეთი მანებელი ქირი
არ არის, რომელიცა, სახლს საძირკველიანათ მამოაგდებს?
ახლა ვაი იმისი ბრალი, სადაც სმირად ლოტოს თამაშობენ,
ეს სახლშიაც იკრიბებიან, მაგრამ ეს რა ეთქვი, იმას ეს
სიხარულათაც მახინია და! თქვენ რა გგონიათ, მასპინძელს
ქალს როგორ დაუჯდეს, იმ ღამის ლოტოზედ მიწვევა?
უკანასკნელი, რომ ეთქვათ, კიდევ დაჯდება, ხუთი თუმანი
და ეს ფული იქნება ჯამაგირაც არ არის იმის ქმრისა;
მაგრამ ბევრი წყარო სხუა არის ქუტყუანზედ! დიახ, მას-
პინძელი ამზადებს ოთახებს იმ ღამისათვის; ზალაში ადგმე-
ვინებს, ორ პირად გრძელ სტოლებს, კედლებზედ აც და
სტოლებზედაც ბარე ორმოცამდინ კარტოფილის სამთლებს
სდგამენ და ურკობენ ლურსმებს; მეორე ოთახში მასდგას
აგრეთვე ერთი გრძელი სტოლი, რომელზედაც ითესა და მდ
ბოლოს ორის დიდის ბლუდით, სდგას ახალციხურის ეამ-
ლით და მსხალით, სხუა ბლუდები, და აწვევა ყუ-

რძენი, ზღმარტლი, ხმელი ხილი, რა ერთიკა ვსურთ .. დე-
კემბრის თევა, და კარგი მსჯეანი ნესებიც, გახელის ლი-
მონადები, (ურა! ესეც გახლავთ, ქალებო!) მურხბა? კინლამ
არ დამაეიწყდა! ბეთნაირი; რისაც გნებავთ! კერინჩისაც
კი, ქეშმარიტათ! თორემ, ნიგებისა, აღუბლისა, ბბლისა და
სხუა და სხუა .. მაშუ თაეი არ გამოიჩინოს? მაშ ამ თაეის
გამოჩენას, მრთელი თეის, თაეის ქმრის ჯამაგირი, ერთ
ლამესეე არ შესწიროს? სუყეელო კარგი ჩემო მასპინძლო,
ლოტოს მოტრფეე, კეკლუცო ქალო, და ეს როგორღა
დაგაეიწყდა, რომ თქუპნ აჭრელებულა სტოლის მოაკელით
პრასა, რა დაგიმადლებდით, ეს პრასაცა გქონდათ, — ამ
პრასას საკურეელი თვსება ბქუს, შეუძლებელია ეინცა სქამს
ძილი არ მოჰგეაროს, და ძალის მოგერიით, ეგება ჩემი
სახლის უფროსი, ცოტა მოადრეოთ დამაბრუნდეს ხოლმე
შინა. ჯერ ერთი ესა, რომ ორი სამი მანეთით წაგებას
გადამირჩება, და მეორე ეს, რომ ცოტა მოადრეოთ მოხედან
ჩემ წერილ შვლებს, რომელთშიაც, ზოგჯერ მოხდება ხო-
ლმე, რომ ერთ ერთი, ავით არის, და მეტის სიცხით,
რაცაცას ბოდანეს, არა ჰყავს ახლო მშობელი რომ დაუ-
ძხოს: დედა! და დედის ხმის გაცემით, აღერსით შეუშუბუქდეს
სენი! მაგრამ სად არის ახლა ის ნეტარი სახლი, რომელს
სახლშიაც დედანი მოიკირეებდნენ შვლებისათვის, და თუ არის ეს
ნეტარი სახლი, ეს არის, ის სახლი, არა ერთი, — რამდენიმე,
რომელთაც შეენატრი დარო მელნიცა ერილებიან, შუათანა ერი

რომელნიცა ასე გტაცებულენ არიან ლოტოში... შეიყარან; თითო ოროლნი, — მოდიან შეიდი თუ რვა საათიდან, ერთი ესე მხიარულების სახით, თითქოს საქვეყნოდ კეთილ საქმეზედ, მოსალაპარაკებლათაო; ბოლოს სულ რომ მოგროსდებიან, ბევრჯელ სამოცამდინ შეიყრებიან, — დაიწყებენ; არის ერთი ყაყანი, ალიაქოთი, ზოგი ხუმრობს თანა, ზოგი ჩხუბობს, ზოგი დაიცინება, ზოგი ტირის თითქვის, რომ აგებს, ზოგი კიდევ მეორე ოთახისაკენ იყურება, მოვიდეს ქიარა დრო, რომ შევიდნენ და ჩანთკონ, ხილი-მილი შედაც ლიმონადი დააყოლონ. — ვაი შენს ბიქს, კინალამ არ დამაიწყდა! ვაი იმ ქალის ბრალი, რომელ ქალსაც ზედ ხუთი მანეთის მეტი არა აქუს. ახლა ხომ ვსეც მოდნათ, შემოვიდა, რომ სამ თუმანზედ ნაკლებს ან ეინც წააგებს, ან ეინც მოიგებს, დიდი სირცხვილია, — მომხდარა ბევრჯელ, ამ ხუთის მანეთის პატრონს, ეს ხუთი მანეთი რომ წაუგია, თამამობისთვის თხვი არ დაუნებებია იმ ჰაზრით, ეგებს დავიბრუნო წანაგებია, ნაცელად დაბრუნებისა, ერთი და ორი კიდევ იმოდენა წაუგია; როცა ბოლოს მოუთხოვნიათ ფული და გასწორებას ანგარიშში შესულან, არაჰქონია, მიეცა უთხოვნი დაცდა, იმათ ეს არ უქნიათ, მოსელი ათ ერთი დიდი ჩხუბი, ისეთი ჩხუბა რომ ეაშლიც დაიწყებია, მსხალიც ხველი ხილიც, ლიმონადიც — ბევრი გლეჯა და წეწის მემდგომს ან თავსახვევი მოუხსნიათ ან ბეჭელი წუძქრით და სხუა რამ და გაცრცხნილი შინ

გაუსტუმრებიანთ: ზუსტს მშტსნიერებაე, რომ ლოტოს წყა-
ლობით ასე დამდაბლებსააცი მიეცემით ზოლზე... იქნება,
ბეგრმა არ იცოდეს და ამ წყეულს ლოტოს ისეთი საქმე
მოუხდენია, რომ ერთის აბზის წაგებისათჳს, ისეთი ჩხუბი
შექნილა, რომ ეს ჩხუბი დასრულებულა იმ გვარ მომაკუ-
დინებელ ცოდვად, რომ ეთქუბთ, მსმენელმა ყურებზედ
თითი უნდა დაიციჳას..

ახლა ერთი ესეცა ესთქუათ, ეს ჩტსნი ლაპარაკი, ეს
ჩტსნი წერა მოქმედებს რასმეს? — სრულებით არაფერს..
ერთს დასაღუბავს ლოტოს წვეულებაში; სადაც ბეერი
ლიმონადიც დაღეულა და ბეერი სანოვაგეც მიუღიათ,
თურმე შუაღამე რომ მოახლოვდა, მამლის ყივილი რომ
შემოესმათ, ერთმა მეუბოვარმა ქალმა წამოიძახა „ახლაკი
დრო არის დაეშაღნეთ ქალებოვო, თბეხედის მამალმა
იყიელაო!“ დიახ, ლოტოს მოტრფენო, მე ისეთი მამალი
ვარ, რომელიც ღამით თქუცთან ეიმყოფები, ჩემის უჩინ-
მაჩინის ქუღით, ყოველს თქუცსს მოქმედებას ეწონან,
ეწერ, რადგანც ჩემი ებლია, ყოველი ბოროტი საქუცსუნოდ
გამოესთქუა, რომ ეგების ეშეელოს ჩტსნ საწყალ ქართე-
ლების მდგომარეობას. — იტყეით, ჩტსნთან რა საქმე გაქესო,
თქუცნთანა მაქუტს საქმე, მაშ სხუა ესთან? მე და თქუცს
ერთ სანოგადოებას შევადგენთ; მე და თქუცს, ესე იგი
ჩემის თანა მოძმეებით, ერთს აგებულებას შევადგენთ, იმ
აგებულებას, რომელიცა იტკიებს რამდენიმე თბვის ტანის

ასოს, და ამ სწეულის ასოსათვის, მალამო არას საჭირო;
ეცდილობთ, თქვენის სიყურადღებოსათვის, ეგები როგორმე
უშველოთ იმ სენს, რომელიცა ასე დუბავს ჩვენს ოჯახს.

ერთს უთხარი, ნებას რათ აძლევთ, რომ თქვენნი სახ-
ლობა ლოტოს თამაშობს მეთქი? მიპასუხა, როდესაც მე
სოფლად გამიგულებენო, მაშინ გამართამენ ხოლმეო!.. ეს
ვერაფერი თქმა არის, შემდგომში, დაგამტყიცებ, რომ ბე-
ერში კმრებიც არიან დამნაშავენი, რომ სახლობა ასე შე-
უპოვრად იქცევა.

ან, მართლა, რღგორა ებედაე, ლოტოს ქალებზედ ლა-
პარაკსა, ჩვენ ხომ მათის წყალობითა ვსცხოვრობთ; რო-
გორც მოგახსენებენ; ამაზედ, ამას მოეხსენებთ, რომ რაც
აქამდინ, თაეხედისათვის უგზავნიათ, იმას ნულარ გამოგზავ-
ნიან? ან თითონ რომ არ აბადრათ რა ისე გაუფხვკა
ლოტოს თამაშობას, სხუას ვის რას მასცემენ, ნეტარ
იტონ ვეთილი და საქუტყუნო საქმე რომელია? ეჰ, ბეერო
მსკუტს სათქმელი, დრო მოვა, სულ ერთიან გამოვსტყუამთ,
ჩვენ არავის დავზავაეთ, თუ ბოროტება და ქუტყუნის სა-
ცნებელი რამ შეენიშნეთ. ჯერ ეს იკმარეთ.

თაეხელი.